

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

TEMIZ IQTISODIYOT VA SERVES UNIVERSITETI

„SODIQLAYMAN“

Temiz iqtisodiyot va servis

universiteti rektori

A.U.Sattarov

2024 ___ yil « ___ »

Ro'yxatga olindi: №
BD-70910101-1.03

2024 yil „ ___ “
avgust

STOMATOLOGIYANING XUSUSIY ASOSLARI
FAN DASTURI

Bilim sohasi: 900 000 – Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot

Ta'lim sohasi: 910 000 – Sog'liqni saqlash

Mutaxassislik: 70910101 – Stomatologiya (yo'nalishlar bo'yicha)

Termiz - 2024

Fan/modul kodi XSA 12329		O'quv yili 2024-2025 2025-2026	Semestr 2-3	Kreditlar 16
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus	Xaftadagi dars soatlari 12/12	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami Yuklama (soat)
	Stomatologiyaning xususiy asoslari	192	288	480
2.	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – Stomatologiyaning xususiy asoslari bo'yicha bilimlarning nazariy asoslarini, xususiy stomatologiyaning asosiy tushunchalari va kategoriyalarini, aholi sog'lig'ining holatiga ta'sir etuvchi stomatologik kasalliklarni ogoh etish va aniqlash, keng tarqalgan stomatologik kasalliklar va ularni asoratlarini bartaraf etish, aholi uchun sog'lomlashtirish, sanitariya-gigienik, profilaktik tadbirlar kompleksini mustaqil tarzda ishlab chiqish, muvofiqlashtirish va o'tkazish, shuningdek parvarishlash, kuzatish, nazorat bo'yicha stomatolog yordamini tashkillashtirish o'rgatish yo'li orqali kattalar va bolalarni zamonaviy usullar bilan og'iz bo'shlig'i a'zolari, shilliq qavatlar, tish yumshoq va qattiq to'qimalarining terapevtik, xirurgik ortodontik va ortopedik kasalliklari, jag' tizimidagi anomaliya va deformatsiyalarini tashxislashni va davolashni o'rgatish, aholi o'rtasida ularni oldini olish choralari hamda ularni amaliyotga tadbiiq etish ko'nikmasini xosil qilishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi – xususiy stomatologiyada kattalar va bolalar stomatologik kasalliklarida terapevtik, ortopedik, ortodontik va xirurgik yondoshuv asosida nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar hamda ilmiy dunyoqarashni shakllantirish asosida stomatologik kasalliklar epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogenezini to'g'risidagi bilimlarni zamonaviy darajada rivojlantirish orqali kattalar va bolalarda og'iz bo'shlig'i shilliq qavati kasalliklari, tish qattiq to'qimalari kasalliklari va asoratlari, birlamchi va ikqilamchi tish yo'qotilishidagi tish - jag' tizimi anomaliya va deformatsiyalarida tashxislash turini to'g'ri tanlay bilishi, ortodontik davolash uchun tashxislash mohiyati orqali umumiy stomatologiyada o'rni va ahamiyatini ochib berish, DPMda (davolash profilaktika muassasasi) stomatolog yordamini tashkillashtirish va boshqarish, nafaqat stomatologiya yo'nalishida, balki umumiy yo'nalishlarda ham faoliyat Yuritish, ularni tashkillashtirish, keng tarqalgan stomatologik kasalliklar va ularni asoratlarini bartaraf etish, aholi uchun sog'lomlashtirish, sanitariya-gigienik, profilaktik tadbirlar kompleksini mustaqil tarzda ishlab chiqish, muvofiqlashtirish va o'tkazish, o'tkazilgan tadqiqotlar natijasini tahlil qilish, umumlashtirish va amaliyotga tadbiiq etishdan iboratdir.</p> <p style="text-align: center;">II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari).</p> <p><i>Magistraturada ma'ruza mashg'ulotlari o'tilishi ko'zda tutilmagan.</i></p> <p>III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar:</p> <p style="text-align: center;"><i>Terapevtik stomatologiya yo'nalishi bo'yicha:</i></p> <p>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Infitsirlangan kanallarni davolashning zamonaviy usullari 2. Periodontitni davolashning fizioterapevtik usullari 3. Fizioterapevtik uskunalari 			

4. Xroniosepsis, klinikasi, diagnostikasi, dif.diagnostikasi, davolash
5. Xroniosepsisni davolash usullari
6. Tish karashlari. Kimyoviy tarkibi
7. Tish karashlarini tish toqimalariga , parodontga va organizmni umumiy holiga ta'siri
8. Parodontni holatini baholash mezonlari, SPITN indeksini baholari
9. Tish karashlarini bartaraf qilish va profilaktika usullari
10. Parodont patologiyasi bor bemorlarni tekshirish usullari
11. Milk qon tomirlarini tekshirish, stomatoskopiya, kapilyaroskopiya, kapillyarlar turgunligini Kulajenkoning dozalangan vakuumi yordamida aniqlash
12. Qo'shimcha tekshirish usullari: ogiz ichi rentgenografiyasi, panorama rentgenografiyasi, ortopantomografiya
13. Parodontal cho'ntakning sitologik tekshiruvdagi milk suyuqligini miqdori va sifatini, leykotsitlar migratsiyasini M.A. Yasinovskiy bo'yicha laborator tekshirish usullari
14. Parodont kasaligi bor bemorni terapevt, ortoped, jarrox – stomatolog, shuningdek boshqa mutaxassisliklar tomonidan kompleks tekshiruvining mohiyati.

Modul davomida egallanadigan rotatsiyalar ro'yxati:

- 1. Rotatsiya.*** Parodont to'qimalarini va og'iz bo'shlig'i shilliq qavatini tekshirish usullari.
Rotatsiyaning maqsadi: Parodont to'qimalarini va og'iz bo'shlig'i shilliq qavatini tekshirish usullarini o'zlashtirish.
Rotatsiya. Stomatologik praktikada laborator tekshirish usullari.
Rotatsiyaning maqsadi: Terapevtik stomatologiyada laborator tashxislash masalalari bo'yicha zaruriy ko'nikma, uquvga ega bo'lish.

Modul davomida egallanadigan amaliy ko'nikmalar ro'yxati:

- Bemorlarni tekshirish usullari
 Dental rentgen tasvirini olish
 II Sinf karioz bo'shlig'ini plombalash va tunelli charxlash.
 Karioz bo'shliqni nur yordamida qotuvchi kompozit bilan restavratsiya qilish.
 Ambulator sharoitda tishlarni oqartirish usuli
 Interligamentar og'riqsizlantirish o'tkazish texnikasi.
 Ildiz kanalini kichikdan kattaga step-back usulida kengaytirish.
 Ildiz kanallarini crowdown usulida kengaytirish.
 Ildiz kanalini guttaperchali shtiftlar bilan lateral kondensatsiya usulida plombalash.
 Ildiz kanalini vertikal kondensatsiya usulida plombalash.

Bolalar terapevtik stomatologiyasi yo'nalishi bo'yicha:

- 1-mavzu. Sut va doimiy tishlari kariyesi va uning davosi.
 Sut va doimiy tishlar kariyesining klinik manzarasi. Kariyesning tashxisi va qiyosiy tashxisi. Kechish xususiyati. Kariyesni davolash. Sut va doimiy tishlarni davolashning o'ziga xosligi. Bolalarda kariyesni davolashda qo'llaniladigan zamonaviy plomba ashyolari.
 Boshlangich (oq dog') va Yuza kariyesni mahalliy (ekzogen) va umumiy (endogen) davolash usullari. Bolalarda kariyesni davolashda kumushlashning ahamiyati.
 2-mavzu. Bolalarda pulpitlar.
 Pulpaning kasalliklari. Pulpaning qon bilan ta'minlanishi. Pulpaning innervatsiyasi. Pulpitning tasnifi va uni tashxislash. Patologik anatomiyasisi. Klinik kechishining o'ziga xosligi; Pulpitni davolashda devitalizatsiyalovchi vositalarni qo'llash; Yallig'langan pulpitni anesteziya orqali yo'qotish (vital ekstirpatsiya usuli). Pulpaning to'liq va qisman hayotiylik holatini saqlash;
 3- mavzu. Bolalarda periodontitlar.
 Periodontning yallig'lanishi. Etiologiyasisi. Patogenezi. Periodontitlarning tasnifi. Sut va doimiy tishlarining periodontiti. Klinikasi.
 4-mavzu. Periodontitlarni davolashda uchraydigan asoratlar, ularni bartaraf etish usullari.
 Periodontitlarni davolashda fizioterapevtik davo usulini qo'llash
 5- mavzu. Bolalarda parodont kasalliklari.

Parodont kasalliklari. Parodont kasalliklari etiologiyasi. Tasnif; Bolalar yoshida parodont tuzilishining o'ziga xosligi;

6- mavzu. Gingivitlar. Etiologiyasi. Patogenezi. Klinikasi. Qiyosiy tashxisi.

7- mavzu. Pubertat yoshida parodont to'qimasida uchraydigan o'zgarishlar.

8- mavzu. Parodontitlar. Etiologiyasi. Patogenezi. Klinikasi. Qiyosiy tashxis.

9- mavzu. Parodontoz. Etiologiyasi. Patogenezi. Klinikasi. Qiyosiy tashxis.

10- mavzu. Bolalarda parodont kasalliklarining rentgenologik manzarasi. Parodont kasalliklarini diagnostikasida qo'llaniladigan indekslar.

11- mavzu. Bolalarda umumiy somatik kasalliklarda (OIT, endokrin sistemasi, QTS, asab sistemasi) parodontdagi o'zgarishlar. Etiologiyasi. Patogenezi. Klinikasi. Qiyosiy tashxisi.

12- mavzu. Parodont kasalliklarining mahalliy va umumiy davolash usullari. Parodont kasalliklarining mahalliy va umumiy profilaktikasi. Davosi.

13- mavzu. "Papiyon-Lefevra va x - gistiotsitoz sindromlarida parodontdagi o'zgarishlar

14- mavzu. «Xend-Shyuller-Krischen, Osler, Itsenko-Kushing sindromida parodontdagi o'zgarishlar».

Modul davomida egallanadigan rotatsiyalar :

1. Bolalarda parodont kasalliklari

Rotatsiya maqsadi: Parodont to'qimalarining holatini baholash va davolash uslublarini egalash.

2. Bolalarda og'iz bo'shlig'i shilliq qavati kasalliklari

Rotatsiya maqsadi: Og'iz bo'shlig'i shilliq qavati kasalliklari diagnostikasi va davolash metodlarini egallash.

Modulni o'qitish davomida egallanadigan amaliy ko'nikmalar

O'quv (klinik) amaliyotni o'tish davrida talabalar quyidagi amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishlari ko'zda tutilgan:

Og'iz bo'shlig'i ko'rigini o'tkazish

Applikatsion anesteziya o'tkazish

Tish formulasini yozish

Fyodorov Volodkina indeksini aniqlash

KPI indeksini aniqlash

Parodont kasallik uchun umumiy terapiyani tafsifiy etish.

Parodontal cho'ntaklarda kyuretaj o'tkazish

Bolalarda UGS ni davolash

ICDAS II indeksini aniqlash

- Shaxsiy og'iz gigiyena bo'yicha mashg'ulotlar

- Doimiy tishlarni ftorsaqlovchi vositalar bilan kvalifikatsion remterapiya o'tkazish.

Ortopedik stomatologiya yo'nalishi bo'yicha:

1. Tarqoq va mahalliy patologik yedirilish, patologik yedirilishda okkluziya balandligi pasayganda ortopedik usulda davolashni o'ziga xos xususiyatlari. Lokal patologik yedirilish etiopatogenezi, keltirib chiqaruvchi omillar va ularni ortopedik usulda davolashni o'ziga xos xususiyatlari. Tish qattiq to'qimalari patologiyasini ortopedik davolashda kiritmalarning qo'llanishi.

2. Tarqoq va mahalliy tabiiy tishlarda patologik yedirilish etiologiyasi va patogenizi. Mahalliy (lokal) patologik yedirilishni ortopedik usulda davolash. Prikus turiga qarab, patologik yedirilish shakllarini davolash asoslari. Tarqoq (generallashtirilgan) patologik yedirilish, etiopatogenezi, keltirib chiqaruvchi omillar va ularni ortopedik usulda davolashni o'ziga xos xususiyatlari.

3. Parodont kasalliklarini turlari. Tarqoq va mahalliy parodontit. Parodont kasalliklarida kompleks stomatologik davolashning ahamiyati. Doimiy va vaqtinchalik shinalarning bemorlarda ishlatilishining o'ziga xosligi.

4. Tish qattiq to'qimasi nuqsonlarida oksid sirkon kiritmalarni qo'llanishi. Tish qattiq to'qimasi nuqsonlarida CAD-CAM sistema, Impress-keramika qoplamalar bilan ortopedik davolash.

5. Tish katorlarning qisman tishsizligida implantatlar yordamida turli xil ko'priksimon protezlar bilan protezlash. Metallokeramik ko'priksimon protezni tayyorlashning klinik-laborator bosqichlari. Dioksid sirkoniy ko'priksimon protezni tayyorlashning klinik-laborator bosqichlari.
6. Tish qattiq to'qimasi nuqsonlarida IYumenir va vinirlarning ahamiyati. Ko'rsatma va qarshi ko'rsatma. LYumenir va Vinir uchun tishlarning charxlash taktikasi. Vinir tayyorlash uchun klinik-laborator usullar. Vinir va IYumenirni tish asosiga fiksatsiyalash. Xatoliklar va asoratlar.
7. To'liq tishsizlikda implantlarni ustiga protezlashda multiabament va bol abamentlardan foydalanish.
8. Immediat protezlarning olib qo'yilmaydigan va olib qo'yiladigan turlari. Immediat protezlarning konstruktiv tuzilmalari. Ko'rsatma va qarshi ko'rsatma, immediat protezni tayyorlashning klinik-laborator bosqichlari. Immediat protezlarning olib qo'yilmaydigan va olib qo'yiladigan turlari. Immediat protezlarning konstruktiv tuzilmalari. Klammer turlari.
9. Qisman ikkilamchi adentiyada yoysimon klammerli protezlar bilan davolash. Qisman ikqilamchi adentiyada yoysimon (rels) byugellarini tayyorlashga ko'rsatmalar. Yoysimon (byugel) protezlarini tayyorlashda paralleloimetriya usulidan foydalanish. Termoplast va Byugel kvadrotti. Ko'rsatma va qarshi ko'rsatma, ular yordamida qisman olib qo'yiluvchi protezlarni tayyorlash. Attachmentlar. Ularning turlari. Protezdagi xatoliklar.
10. Jag'larni to'liq adentiyasida to'liq olib qo'yiluvchi plastinkali tish protezlarni tayyorlashda yangi yondashuv. Klinik laborator tayyorlash bosqichlari. To'liq olib qo'yiluvchi protezlarni mukammallashtirish (metal asosli to'liq olib qo'yiluvchi protez, Yumshoq asosli to'liq olib qo'yiluvchi protez)
11. Og'iz bo'shlig'i shilliq qavatining surunkali kasalliklari. (SRAS, leykoplakiya, x.k). Onkologik ehtiyotkorlik. Onkologik kasalliklari bo'lgan bemorlarda protezlashning o'ziga xos xususiyatlari. Onkologik kasalliklari bo'lgan bemorlarda turli asosli kiritmalarni tayyorlashning kliniko-laborator bosqichlari.
12. Somatik va autoimmun kasalliklari bo'lgan bemorlarda og'iz bushlig'ida ortopedik davo o'tkazish taktikasi. Bu bemorlarda zamonaviy olib qo'yilmaydigan tish protezlari. (oksid sirkon qoplamalar) ularga bo'lgan ko'rsatmalar. Somatik kasalliklari bo'lgan bemorlarda zamonaviy qisman olib qo'yilmaydigan tish protezlari. (oksid sirkon qoplamalar) ularga bo'lgan ko'rsatmalar.
13. CHPJB kasalliklari. Bu kasalliklarni okklyuziyaga ta'siri, prikus buzilishi va asoratlari. Davolash taktikasi. Xato va asoratlar.
14. COVID 19. Kasalligi bilan kasallangan bemorlarda COVID 19 asorati tufayli Yuqori tanglay nekrozi bo'lgan bemorlarda protezlashni o'ziga xosligi.

Modul davomida egalanadigan rotatsiyalar ro'yxati:

1. Rotatsiya. To'liq adentiyada plastmassa, armirlangan, quyma asosli to'liq olib qo'yiluvchi protezlar bilan protezlash

Rotatsiyaning maqsadi: To'liq adentiyada plastmassa, armirlangan, quyma asosli to'liq olib qo'yiluvchi protezlar bilan protezlashni tayyorlashning klinik bosqichlarini mustaqil ravishda bajarishni o'rganish.

2. Rotatsiya. To'liq olib qo'yiluvchi tish protezlarini tayyorlashda konstruktiv xatolar va ularni oldini olish.

Rotatsiyaning maqsadi: To'liq olib qo'yiluvchi tish protezlarini tayyorlashda konstruktiv xatolar qilmaslik va ularni oldini olishni o'rganish.

Modul davomida egallanadigan amaliy ko'nikmalar ro'yxati:

Okklyuzion valiklar bilan voskli asoslarni tayyorlay olish;

Voskli okklyuzion valiklarni qattiq asosda tayyorlay olish;

To'liq olib qo'yiladigan protezlarni asos bilan tayyorlash xususiyatlarini bilish;

Vasilev bo'yicha sun'iy tishlarni qo'yishni uddalash;

Sfera bo'yicha artikulyatorda sun'iy tishlarni qo'yishni uddalay olish;

Voskli kompozitsiyani kyuvetaga giplashni uddalay olish;

Plastmassali aralashmani joylashtirishni uddalay olish;

Plastmassali aralashmani polimerizatsiyalashni uddalay olish;

Protezni kyuvetadan ajratishni bilish;
To'liq olib qo'yiladigan yumshoq astarli protezlarni tayyorlash qoidalarini bilish;
Protezlarni qayta ta'mirlashni bilish;
Implantat asosli to'liq olib qo'yiladigan tish protezlarini og'izga moslashtirish va uni bemorga topshirish

Ortodontiya yo'nalishi bo'yicha:

1. Ortodontiyada anomaliya va deformatsiyalarni tashxislash. Tasniflarni klinik ortodontiya amaliyotida qo'llanilishi
2. Kranio-mandibulyar ortodontiya. Mohiyati. Prikusni organizm bilan boglikligi. ALF apparati. Qo'llashga bo'lgan ko'rsatmalar. Xato va asoratlar
3. Chakka pastki jag' bo'g'imi kasalliklari. Etiologiyasisi, patogenezi, tasnifi, klinikasisi, tekshirish usullari. CHPJB og'riq sindromi disfunktsiyasida okklyuziyaning ahamiyati. Davolash turlari. Kattalar va bolalarda CHPJB kasalliklari farqi va o'ziga xosligi.
4. Splintoterapiya. Chakka pastki jag' bo'g'imlari va chaynov mushak kasalliklarida davolash uchun qo'llaniladigan ortodontik apparat va ularning turlari. Qo'llashga bo'lgan ko'rsatmalar.
5. Estetik ortodontiya. Yuz assimetriyasini ortodontik bartaraf etish usullari.
6. Yechilmaydigan ortodontik apparatlar. Edjuayz tizimini bevosita va bilvosita o'rnatish usullari.
7. Skeletal tayanch nuqtalar. Mikroimplantlarga zamonaviy yondashuv va ularni ortodontiya amaliyotida qullash usullari. Mikroimplantlarning zamonaviy konstruksiyalari.
8. Twin Block yordamida davolashni asosiy mohiyati. Apparatni riivojlanish tarixi. Twin Block konstruksiyalari . Qo'llashga ko'rsatma va qarshi ko'rsatma. Twin Block bilan birgalikda kombirinirlangan holda ishlatiluvchi apparatlar.
9. Bass apparati, Bionator. Konstruksiyalari . Qo'llashga ko'rsatma va qarshi ko'rsatma.
10. Aktivatorlar. Konstruksiyalari . Qo'llashga ko'rsatma va qarshi ko'rsatma.
11. Gerbst apparati. Turlari. Qo'llashga ko'rsatma va qarshi ko'rsatma
12. Zamonaviy miofunktional apparatlar. Treyner. Miobreys konstruksiyalari. Qo'llashga ko'rsatma va qarshi ko'rsatma.
13. Elayner.Attachmenlar. Konstruksiyalari . Qo'llashga ko'rsatma va qarshi ko'rsatma.
14. Ortopedik davolashdan olingi ortodontik davolash muolajalari. O'ziga xosligi. Bolalarda ortopedik davolashni o'ziga xos xususiyatlari.

Modul davomida egalanadigan rotatsiya va amaliy ko'nikmalar ro'yxati:

1. Elastopozitsionerlar

Rotatsiyaning maqsadi: Ortodontiyada elastopozitsionerlar yordamida davolash usullarini o'rganish.

2.Elaynerlar .

Rotatsiyaning maqsadi: Ortodontiyada elaynerlar yordamida davolash usullarini o'rganish.

Modul davomida egallanadigan amaliy ko'nikmalar ro'yhati:

Ortodontik diagnostik va ishchi modellarni tayyorlay olishi;
konstruktiv prikus aniqlovchi mumli valikni qo'llay olish;
ortodontik yoylarni o'ziga xos xususiyatlarini bilish;
Downs , Tweed bo'yicha TRG tahlil o'tkaza olishi;
Ricketts (Ricketts) bo'yicha telarentgenogramma tahlili;
Mayers bo'yicha antropometrik tekshiruv o'tkaza olishi;
Bolton bo'yicha antropometrik tekshiruv o'tkaza olishi;
Tanaka – Djonson bo'yicha antropometrik tekshiruv o'tkaza olishi;
«O» usuli bo'yicha antropometrik tekshiruv o'tkaza olishi;
Martin usuli bo'yicha tekshiruv usullarini o'tkaza olishi;
Shvars usuli bo'yicha antropometrik tekshiruv o'tkaza olishi
Nanse usulida antropometrik tekshiruv o'tkaza olishi
Mikroimplant o'rnatiladigan joyni aniqlay olishi;
Tishlarni ortodontik davolashda kuch yo'nalishi va bosimini aniqlay olishi .

Xirurgiya yo‘nalishi bo‘yicha:

1. Tish saqlovchi operatsiyalar (rezeksiya, amputatsiya va gemiseksiya). Murakkab tish olish amaliyoti (retensiya, distopiya) .Perekoronaritlarda xirurgik davo
2. Ekzostozni xirurgik davolash. Yuqori lab, pastki lab va til yuganchalarida frenulotomiya o‘tkazish. Yuz-jag‘ sohasidagi chandiqlarni olish
3. Pastki alveolyar nervning og‘riqsizlantirish va o‘tkazish usullari (Mandibulyar Zeysbrem bo‘yicha, mental). Pastki alveolyar nervning Yegorov va Gou- Geyts bo‘yicha og‘riqsizlantirish.
4. Og‘iz bo‘shligida o‘smasimon hosilalarni olish (fibroma, epulis)
5. Yuzda Yuza joylashgan o‘smasimon hosilalarni olish (Ateroma, Lipoma)
6. Yuqori jag‘da o‘tkaziladigan implantatsiya .Sinus lifting amaliyoti(ochiq va yopiq)
7. Pastki jag‘da o‘tkaziladigan implantatsiya.
8. Implantatsiyada suyak plastikasi operatsiyasi.
9. Yo‘naltirilgan suyuq regeneratsiyasi (NKR). 3D kompyuter tomografiyani o‘qish
10. So‘lak tosh kasalliklarida xirurgik yordam.
11. Mayda so‘lak bezlari retension kistalarida xirurgik yordam
12. Retsessiyalarni erkin va oyoqchali laxtaklar bilan bartaraf etish.
13. Retsessiyalarni koronar-apekal laxtaklar bilan bartaraf qilish.
14. Paradontitlarda ochiq va yopiq kyuretaj

Amaliy mashg‘ulotlarning mazmuni va mavzulari ro‘yxati:

1. Rotatsiya. POLIKLINIKASI.

Rotatsiyaning maqsadi: xirurgik stomatologiya poliklinikasilarida ishlash tartibini o‘rganish, tibbiy xujjatlar to‘ldirish. Stomatologik bemorlarini tekshirish usullarini o‘rganish

2. Rotatsiya. OG‘IZ BO‘SHLIG‘I A‘ZOLARI KASALLIKLARIDA RENTGENOLOGIK VA FUNKSIONAL DIAGNOSTIKASISI

Rotatsiyaning maqsadi: bemorlarni klinik laborator tekshira olish, dental rentgenografiya va 3D rentgenografiya ahamiyatlarini va shu rentgen diagnostikasi usullarini tahlil qila olish.

3. Rotatsiya. OG‘RIQSIZLANTIRISH

Rotatsiyaning maqsadi: og‘riqsizlantirish usullarini o‘rgatish, turli holatdagi bemorlarga o‘ziga xos og‘riqsizlantirish usulini tanlashni o‘rgatish

4. Rotatsiya. TISHLARNI OLIISH

Rotatsiyaning maqsadi: tish olish operatsiyasini mukammal o‘rgatish, har bir guruh tishlarini olishda o‘ziga xos metodlardan foydalanish.

Modul davomida egallanadigan amaliy ko‘nikmalar ro‘yhati:

O‘quv (klinik) amaliyotni o‘tish davrida talabalar quyidagi amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtirishlari ko‘zda tutilgan:

Tish olishdan keyin tish katagini parvarishlash

Tish olish vaqtida jag‘ suyaklari sinishida vrach taktikasi

Tish olingandan keyin qon ketganda shifokorning taktikasi.

Bemorlarga tezkor yordam ko'rsatish tamoyillar
 Hushdan ketish, uni belgilari. Hushdan ketishda birinchi yordam ko'rsatish.
 Kollaps, uni belgilari. Kollaps holatida birinchi yordam ko'rsatish.
 Anafilaktik shok klinikasisi va birinchi yordam
 Yuz- jag' sohasi jaroxatlarida birinchi yordam
 Periostitlarni xirurgik davolash prinsiplari.
 Absessni ochish
 Furunkul va karbonkulni davolash
 Yuz-jag' sohasidagi chandiqlarni olish
 Alveolitda birinchi yordam
 Gaymor bo'shlig'i perforatsiyasida ko'rsatiladigan yordam

Bolalar jarroxlik xirurgiyasi yo'nalishi bo'yicha:

1. Bolalarda laborator tekshiruvlarning o'rni, bioximik va laborator tekshiruvlar so'lakning normal immunologiyasi va mikroflorasi
2. Bolalardagi stomatologik kasalliklarda morfologik va sitologik tekshiruv usullari, og'iz bo'shlik shilliq qavatining morfologik tuzilishi
3. Bolalar yuz-jag' sohasi kasalliklarida rentgenologik tekshiruv ahamiyati, o'tkazish usullari va ularning o'ziga xosligi
4. Bolalarda yuz-jag' sohasi patologiyasini tashxislashda sialografiya fistulografiyani KT, YAMRT va kontrast angiografiyasining o'rni
5. Bolalar yuz sohasi suyaklarining anatomik tuzilishi. Bolalarda tish va jag'larning tuzilishi
6. Bolalar yuz-jag' sohasini chaynov va mimik mushaklarining anatomo-fiziologik xususiyatlari
7. Bolalar CHPJB anatomo-topografik tuzilishi, funksiyasi, o'ziga xosligi
8. Bosh va Yuz sohasi topografik anatomiyasisi, (qon bilan ta'minlanishi, innervatsiyasi va limfa aynalish tizimining o'ziga xosligi)
9. Bolalar stomatologik kasalliklarida mahalliy o'tkazuvchan va infiltratsion og'riqsizlantirishning o'ziga xos xususiyatlari
10. Tishlarning anomal joylashuvining etiologiyasisi, klinikasisi va tasnifi. Tishlarning anomal joylashuvini tashxislash va davolash
11. O'tkir va surunkali yuz va jag' suyaklarining yallig'lanish jarayonlari (odontogen osteomiyelit)
12. Yuz va jag' suyaklarining yallig'lanish jarayonlari (gematogen va travmatik osteomiyelit). Bolaning yoshiga bog'liq holda klinik kechishi, tashxislash, operativ va umumiy davolash bosqichlari
13. Yuz va jag' suyaklarining yallig'lanish jarayonlari (spetsifik yallig'lanish jarayonlari: aktinamikoz, sil)
14. Yuz va jag' suyaklarining yallig'lanish jarayonlari (osteoartrit). Bolaning yoshiga bog'liq holda klinik kechishi, tashxislash, operativ va umumiy davolash bosqichlari

Modul davomida egallanadigan amaliy ko'nikmalalr ro'yhati:

1. Bolalarda mahalliy infiltratsion og'riqsizlantirish;
  2. Yuqori va pastki jag'da o'tkazuvchan og'riqsizlantirish;
  3. Yemirilgan tishlarni olish;
  4. Retinirlangan tishlarni olish;
  5. Periostitni ochish;
  6. Absess ochish;
  7. Jag' osti so'lak bezining yo'lini yuvish;
  8. Sekvestrektomiya operatsiyasini o'tkazish;
  9. Sistoektomiya operatsiyasi;
- Pastki va yuqori jag' singanda ilmokli simli bimaksilyar shinalarni tishlarga o'rnatish;
11. Kompaktosetotomiya operatsiya o'tkazish
  12. Sistotomiya operatsiyasi;

13. Yuz-jag' sohasi jaroxatiga jarroxlik ishlov berish;
14. Jag' singanda tishlarga silliq simli shinalarni o'rnatish;
15. Teri va og'iz bo'shlig'i shilliq qavat o'smalarni olish;
16. Yuz-jag' sohasi o'smalarni biopsiya o'tkazish;
18. Gemangiomanani sklerozlash

YUJS tug'ma anomaliya, deformatsiya va atipik nuqsoni bor bemorlarni tekshirish va tashxis qilish;

20. Yuqori lab va til yuganchasini uzaytirish operatsiyasi

Amaliy mashg'ulotlar multimediya qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga ilmiy unvon (ilmiy daraja)ga va kamida 3 yillik uzluksiz ilmiy-pedagogik (ilmiy) ish stajiga ega bo'lgan, shuningdek xorijiy mamlakatlarning falsafa doktori (PhD) yoki unga tenglashtirilgan boshqa ilmiy darajali bir o'qituvchi tomonidan o'tkaziladi. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

Terapevtik stomatologiya bo'yicha:

Tish bo'shlig'ini charxlash usullari.

Plombalash usuli bilan kariyesni davolash.

3. Tish nokariyes kasalliklari tasnifi. Flyuoroz. Tish qattiq to'qimasi eroziyasi va nekroz
4. Tishlar restavratsiyasi
5. Vital ekstirpatsiya.
6. Pulpitni davolash yuzaga keladigan asoratlar.
7. Periodontitda rentgen tashxisining o'ziga xosligi.
8. Surunkali periodontitlarni davolash
9. Infitsirlangan kanallarni davolashning zamonaviy usullari
10. Xroniosepsis, klinikasi, diagnostikasi, dif.diagnostikasi, davolash

Bolalar terapevtik stomatologiyasi bo'yicha:

Kariyes va parodont kasalliklari profilaktika asoslari.

Og'iz bo'shlig'i shaxsiy gigiyenasi vositalari va usullari.

Og'iz boshlig'ida himoya- baryer kompleksi.

Stomatologik kasalliklar profilaktikasida ftor saqlovchi birikmalarning ahamiyati.

Ftorlovchi va profilaktik vositalar.

Og'iz bo'shlig'i shaxsiy gigiyenasining asosiy vositalar.

Kariyesning dog' va yuza davri mahalliy va umumiy davolash usullari.

Bolalar yoshida og'riq profilaktikasi maqsadida ruhiy holatni barqarorlashtirish.

OBSHQ va parodont kasalliklarini davolashda qo'llaniladigan farmokologik preparatlar.

Ortopedik stomatologiya yo'nalishi bo'yicha:

Ortopedik stomatologiya klinikasida shoshilinch holatlarida yordam va ayrim reanimatsion tadbirlar.

Og'iz bo'shlig'i shilliq qavati holatini aniqlash. So'lak bezlari faoliyati va so'lak tavsifini aniqlash.

Kasallik tarixini to'ldirish.

Ortognatik va boshqa turdagi tishlovlarda tish qatorlarining okklyuziya va artikulyasiya qonuniyati.

Ortognatik va boshqa turdagi tishlovlarda tish qatorlarining okklyuziya va artikulyasiya qonuniyati.

To'la olib qo'yiladigan protezlarga moslashish. Mumkin bo'lgan xato va asoratlar.
Gnatologiya asoslari.
Implantlardan foydalangan holda ortopedik davolash.
Markaziy okklyuziyada yuzning pastki qismi pasaygan holda aniqlash.

Ortodontiya yo'nalishi bo'yicha:

Ortodontiya sohasida Respublikamizda olib borilayotgan zamonaviy tashxislash usullari, ularning chet ellardagi shu sohadagi qilinayotgan ishlardan farqi va o'xshashligi.
Ortodontiyada tashxislashning ekspress usullari.
Ommaviy ortodontik tashxislash va profilaktik yordamni tashkil etish.
Nasliy va ortirilgan anomalija va deformatsiyalarni farqlash.
Ortodontik bemorlarni ruhiy holatini baholash.
Tish-jag' anomalija va deformatsiyalarini yurtimizda tarqalish chastotasi.
Ortodontik tashxislashni umumsomatik kasalliklar bilan uzviy bog'liqligi.
Ortodontik davolash jarayonida yumshoq to'qimalar tahlili.
Osteopatik ortodontiya.
Estetik ortodontiya.

Xirurgik stomatologiya yo'nalishi bo'yicha:

Uch shoxli nervning shoxlarining anatomo-topografik tuzilishi.
Umumiy og'riqsizlantirish tamoyillari
Mahalliy og'riqsizlantirish tamoyillari.
Bemorlarni operatsiyaga tayyorash, premedikatsiya.
Tish olishdan keyin tish katagini parvarishlash.
Tish olish vaqtida jag' suyaklari sinishida vrach taktikasi
Tish olingandan keyin qon ketganda shifokorning taktikasi
Yuz- jag' sohasi mexanik, fizik va kimyoviy jaroxatlarida birinchi yordam
Qisman olib quyiluvchi plastinkasimon protez va ularning konstruktiv tuzilmalari.
Yuqori jag' tishlari olingandan keyingi bo'lishi mumkin bo'lgan asoratlar.
Periostitlar xirurgik va medikamentoz davolash prinsiplari.
Surunkali odontogen infeksiya o'chog'ini yuzaga keltiruvchi faktorlar.
Bemorda o'tkir va surunkali perforativ gaymoritlarga xos bo'lgan belgalarni aniqlashni o'rgatish.
Dental implantatsiyada qo'llaniladigan asosiy va qo'shimcha tekshiruv usullari, dental implantatsiya. Dental implantantlar turlari
Dental implantatsiyada qo'llaniladigan klinik va instrumental tekshiruv usullari. Dental implantatsiya operatsiyalarining umumiy prinsiplari.
Quturish kasalligida birinchi yordam.

3. **V. Ta'lim natijalari/ Kasbiy kompetensiyalari**

Terapevtik stomatologiya yo'nalishi bo'yicha:

tishning anatomo–fiziologik hususiyatlari;

doimiy tishlarni chiqishi va rivojlanishi;

tish to'qimasining kimyoviy tuzilishi;

- emal mineralizatsiyasi va demineralizatsiyasi

- kariyes rezistentligi.

- Respublika aholisiga terapevtik stomatologiya yordamini tashkil qilish prinsiplari;

- terapevtik stomatologiya xonasini ishlash tartibini, olib boriladigan hujjatlarni;

- stomatologiyada marketing tushunchasi.

- klinik tekshirish usullari;

- laborator tekshirish usullari;

- rentgenologik va ultratovush tekshirish usullari;

- fizik tekshirish usullari.

- tish qattiq to'qimasi, parodont va og'iz bo'shlig'i gigiyenasini aniqlash darajasi;

- tish emali rezistentligini ko'paytirish va og'iz bo'shlig'i gigiyenasini parvarishlash usullari;

- oldini olish choralarini effektivligini baholash va tahlil qilish.

- tishlar rivojlanishi paytidagi tish qattiq to'qimasi patologiyalari haqida tushuncha;

- tishlar chiqishidan keyin yuzaga keladigan kasalliklar;

-nokariyes kasalliklarini etiopatogenezi;

-kariyesni etiologiyasini va patologik anatomiyasini;

-tish kariyesini tasnifi va klinik belgilari;

-plomba ashyolarini tasnifi, ularni ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalari;

-pulpitlarni etiologiyasini va patologik anatomiyasini;

-pulpitlar tasnifi, klinik belgilari, qiyosiy tashxisi;

-pulpitlarni davolashda qo'llaniladigan zamonaviy og'riqsizlantirish usullari;

-periodont kasalligi (periodontit)ning tasnifi, etiologiyasini va patologik anatomiyasini;

-periodontitning klinik belgilari, rentgen va ultratovush diagnostikasini va qiyosiy tashxisi;

-periodontitlarni davolash usullari, davolashdagi asoratlari;

umumiy fizioterapiya;

tishlarni nokariyes kasalliklarida, kariyesda, pulpit va periodontitlarda fizikaviy diagnostikasi usullari haqida ***tasavvurga ega bo'lishi;***

tish kariyesini tashxislash.

pulpitlarni turli usullarda davolash;

mandibulyar va interligamentar og'riqsizlantirishlar qilish;

pulpitni hamma shakllarini qiyosiy tashxislash.

periodontitlarni davolashda og'riqsizlantirishning o'ziga xosligi;

tish periodontitini xar bir shaklini qiyosiy tashxisi.

yallig'lanish va distrofiyalanish darajasidagi parodont kasalliklarini profilaktikasini o'tkazish;

Fizioterapevtik kabinetni o'ziga xos tuzilishi;

Fizioterapevtik apparatlarni ishlatganda texnika xavfsizligiga rioya qilish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi zarur.***

Modul davomida egallanadigan kompetensiyalar (nomi, kodi) ro'yxati:

MK1. Og'iz bo'shlig'i mikrobiologiyasi va immunologiyasi. Tishlarning kariyes rezistentligi. Stomatologik muassasalarda aseptika va antiseptika. Sterilizatsiya, turlari. Aholiga xususiy stomatologik yordam ko'rsatishning o'ziga xosliklari.

MK2. Terapevtik stomatologiyasi bemorlarini tashxislashni zamonaviy uslublarini qo'llay olib bilish. Terapevtik stomatologiyada sitologik, bioximik, va mikroskopik tekshirish xusullari. Rentgenologik tekshirish usullari. Ultratovushli tekshirish usullari.

MK3. Tish kariyesi - klassifikatsiyasi, patologik anatomiyasi, klinik ko'rinishi, diagnostikasini, va dif-diagnostikasini. Stomatologiyada plombalovchi materiallar, klassifikatsiyasini, qo'llanilishi. Tish restavratsiyasi.

MK4. Kariyesni nokarioz kasalliklar bilan differensial diagnostikasini o'tkazish. Rivojlanish davrida kelib chiqadigan tish to'qimalarining patologiyasi. Tish chiqqanidan keyin kelib chiqadigan tish to'qimalar patologiyasi

MK5. Og'riqsizlantirish turlari. Og'riqsizlantirishning zamonaviy usullari. Og'riqsizlantirishni stomatologiyada qo'llanilishi. Tish bo'shlig'i va uni charxlash.

MK6. Pulpit-etimologiyasi, klassifikatsiyasi, patologik anatomiyasi, klinikasi, diagnostikasi, dif.diagnostikasi, davolash usullari. Pulpitni davolashda kelib chiqadigan asoratlar. Asoratlarni oldini olish va profilaktika. Periodontit-klassifikatsiyasi, patologik anatomiyasi, klinik ko'rinishi, diagnostikasi va differensial diagnostikasi.

Bolalar terapevtik stomatologiyasi yo'nalishi bo'yicha:

Bolalar terapevtik stomatologiya propedevtikasi va stomatologik kasalliklar profilaktikasi modulini o'zlashtirish jarayonida magistr:

-sog'liqni saqlash sohasida Davlat siyosati va uning amalga oshirilishida barcha boshqaruv organlarining mas'uliyati;

O'zR tibbiyot sohasining rivojlanish strategiyasi va boshqaruv tuzilmasi (konsepsiya, tamoyillar, asosiy yo'nalishlari);

sog'liqni saqlash tizimi va ularda olib borilayotgan islohotlar;

-sog'liqni saqlashni rivojlantirishning asosiy siyosiy tamoyillari, standartlari, istiqbollari; o'quv va ko'nikmalarni ilmiy asoslangan holda shakllanishlari

- mutaxassislik bo'yicha bilimlar bazasini yaralishi

Yuz jag' tuzilishi va uni yoshiga ko'ra o'ziga xosliklari

sut va doimiy tishlarning rivojlanishi va chiqish jarayoni stomatologik sindromlari va simptomlari

-stomatologiyada farmakoterapiya asoslari

- stomatologik kasalliklar etiologiyasi, epidimologiyasi

-stomatologik kasalliklar patogenetik mexanizmlari

-kompleks profilaktik tizimi.

-tishlarning qattiq to'qimalarining tuzilishi va funksiyalari;

-sut va doimiy tishlar pulpasining tuzilishi va funksiyalari **haqida tasavvurga ega bo'lishi;**

-tishlar periodontining tuzilishi va funksiyalari;

- zamonaviy plomba ashyolari turlari (nurda qotuvchi, kimyoviy qotuvchi);

-tishlar kariyesi etiologiyasida ratsional ovqatlanishning rolini;

-fissuralarni germetizatsiyalash usullarini, germetiklar turlari;

- stomatologik kasalliklar profilaktikasida ftorning roli **haqida tasavvurga ega bo'lishi;**

- so'lak tarkibi va funksiyalari;

- og'iz bo'shlig'i mikroflorasi;

- og'iz bo'shlig'i immunologiyasi;

- og'iz bo'shlig'i shaxsiy, malakali gigiyenasi qoidalari, usullari va

amalga oshirish bosqichlari;

- stomatologik kasalliklar profilaktikasi tizimini tashkil qilish;

- kariyes va parodont kasalliklarining ommaviy profilaktika usullari;

- ftor va ftorli birikmalarni tishlar kariyesi kasalligi profilaktikasidagi o'rnini

o'rgatish;

- emal mineralizatsiyasi va demineralizatsiyasi jarayonlari. Emalning

remineralizatsiyasi usullari. Ion almashinuvi jarayoni va uni boshqarish imkoniyatlarini **bilishi va ulardan foydalana olishi;**

- profilaktik remineralizatsiya usullarini amalga oshirish;

- og'iz bo'shlig'i shaxsiy gigiyena vositalarini tanlay olish va tavsiya qilish;

- stomatologik kasalliklar kompleks profilaktika bosqichlarini ishlab chiqish va joriy

qilish;

- og'iz bo'shlig'ini stomatologik ko'rikdan o'tkazish;

- doimiy va sut tishlarining tuzilishini, chiqish muddati va tish formulasini to'g'ri qayd etish;

- mahalliy remineralizatsiya muolajalarini o'tkazish;

bolalarda sut va doimiy tishlarda kariyes kovaklarni o'ziga xos ravishda charxlash, shakllantirish va plombalash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Modul davomida egallanadigan kompetensiyalar (nomi, kodi) ro'yxati:

MK.1-Bolalar terapevtik stomatologiyada tashxislar uslublari (asboblar yordamida ko'rish, tish-jag' tizimini rentgenologik tadqiq qilish, tishlar va tish qatorlarining anomaliyasini o'rganish, davolashning rejasini tuzish;

MK.2-Stomatologik kasalliklarning profilaktikasi tizimida sanitar- maorif ishlarini tashkillashtirishni bilish;

MK.3-Stomatologiyada rentgen tashxisi uslubini bilish (viziograf, maqsadli rentgenografiya);

MK.4-Parodont kasalliklarini davolash jarayonida qo'llaniladigan (olib qo'yiladigan va olib qo'yilmaydigan) konstruksiyalarni;

Ortopedik stomatologiya yo'nalishi bo'yicha:

to'liq adentiya to'g'risida ma'lumotlarni

kelib chiqish etiologiyasini va patogenezi,

- tashxisi va qiyosiy tashxisini;

- to'liq adentiyada implantatlar bilan murakkab protezlash usullari to'g'risida **haqida tasavvurga ega bo'lishi** ;

- zararsizlantirish asosiy tamoyillari va usullarini;

- ortirilgan immunitet tanqisligi sindromi va boshqa virusli kasalliklarga qarshi chora-tadbirlarni ko'rishni;

- qolip olish xomashyolarini;

- tish protezlarini tayyorlashda qo'llaniladigan metall qotishmalari, plastmassa va kompozit xom ashyolarini;

- chinni, shisha-kristall xom ashyolarini;

- o'ta qattiq gips;

- mum va mum kompozitsiyalarini;

- dublikat modellar uchun xom ashyolarini;

- o'tga chidamli xom ashyolarini;

- silliqlovchi-yaltiratuvchi xomashyolarini;

- markaziy okklyuziya holatida yuzning pastki qismi pasaymagan va pasaygan holda suniy tishlarning turli xil yedirilishlarini ortopedik davolash usullarini;

- og'riqsizlantirish usullarini **bilishi va ulardan foydalana olishi**;

- Ortopedik stomatologik xona va laboratoriya uchun stomatologik asbob va uskunalarni tanlash;

- Tish protezlarini tayyorlashda qo'llaniladigan xom ashyolaridan foydalanish;

- Turli tish protezlari konstruksiyalari bilan ortopedik davolashda tishlarni charxlash; **malakalariga ega bulishi zarur.**

Modul davomida egallanadigan kompetensiyalar (nomi, kodi) ro'yxati:

MK 1. Tishlarning to'liq adentiyasini o'ziga xosligi.To'liq adentiyada yuz -jag' sohasida o'zgarishlar. Fiksatsiya va stabilizatsiya uslublarini rejasini tuzish. To'liq olib qo'yiladigan plastinkali protezlar bilan ortopedik davolash.

MK 2. Yuqori va pastki jag'larga individual qoshiqlarni tayyorlash uslublari. Funktsional sinamalar (Gerbst va boshqalar). Tishlarning to'liq adentiyasida protez asosining chegarasini aniqlashni ahamiyati. Anatomik va Funktsional qoliplar olishni bevosita va bilvosita usullari. Qolip xom ashyosining tanlovini asoslash.

MK 3. Jag'larning markaziy okklyuziya munosabatini aniqlashni uslublari. Yo'l qo'yilishi mumkin bo'lgan xatoliklar va bu xatoliklar keltirib chiqaruvchi asoratlar. Pastki jag' biomexanikasi. Artikulyasiya va tish qatorlarining okklyuziyasi qonuniyati.

MK 4. Tishlarning to'liq adentiyasida bemorning og'iz bo'shlig'iga tish protezlarini fiksatsiyalash. Tishlarning to'liq adentiyasida to'liq olib qo'yiluvchi protezlarning ikki qavatli asoslari. Unga bo'lgan ko'rsatmalar, tayyorlash uslubini o'ziga xosligi.

MK 5. To'liq olib qo'yiluvchi protez fiksatsiyasidan so'ng kelib chiqadigan travmatik (protez) stomatitlar, ularni davolash taktikasi, differensial tashxislash. Onkologik extiyotkorlik. Protezlarga moslashish. To'liq olib qo'yiladigan protezlardan foydalanish qoidalari.

MK 6. To'liq ikkilamchi adentiyada dental implantatsiya uslubi yordamida to'liq olib qo'yiluvchi protezlar bilan protezlashga tavsiya kilinadigan va tavsiya kilinmaydigan holatlar, implantatlarning turlari, 3D rentkenologik tadqiqotlar, suyak orasiga implantat o'rnatishning jarrohlik bosqichlarini o'ziga xosligi, bevosita va bilvosita andoza olish, model o'rnatish, to'liq olib qo'yiluvchi ortopedik konstruksiyalar tayyorlashning klinik va labarator bosqichlari, protezni fiksatsiya qilish ya'ni qo'yiladigan joyiga mustahkamlash).

Ortodontiya yo'nalishi bo'yicha:

- tish jag' tizimida biomexaniqa asoslari to'g'risida ma'lumotlarni, tish jag' tizimi anomaliya va deformatsiyalarini kelib chiqish etiologiyasini va patogenezi, tashxisi va qiyosiy tashxisini, tish-jag' anomaliya va deformatsiyalarida ortodontik davolash usullari ***haqida tasavvurga ega bo'lishi ; (bilim)***

- ortodontik davolash va profilaktika muassasalarining va tibbiy xujjatlarning turlarini;
- rentgenologik tasvirlar turlarini; telerentgenografik nuqta, tekislik va burchaklarni;
- tishlar siljiganida hosil bo'ladigan morfologik o'zgarishlarni; tishlarni son, hajm va miqdor anomaliyalarini;
- stomatologik uskunalar bilan ishlashda texnika xavfsizlik qoidalariga rioya qilishni;
- fiziologik va patologik prikuslarni farqlashni;
- ortodontik plastinkani tez qotuvchi plastmassa yordamida qayta tiklashni
- individual bosh qalpoqchasini;
- engak osti sopqonini;
- miogimnastik mashqlarni bajarishdagi umumiy qoidalarni;
- sut qoziq tishlarning edirilmagan do'mboqlarini tanlab charxlashni;
  - o'zi qotuvchi plasmassa yordamida tishlov yuzali apparatlarni qayta tiklash va korreksiyalashni;
- tishlar anomaliyalarini davolashidan so'ng ortodontik halqalarni echish va tishlarning qattiq to'qimalarini tozalashni;
- progenik, prognatik, chuqur, kesishgan, ochiq tishlovlarda to'g'ri tashxis qo'yishni;
- ortodontik halqalarni o'lchab ko'rishni;
- ortodontik yoyga shakl berish;
- rezina ligaturani o'rnatish;
- distal omburlar bilan foydalanish;
- simli ligaturalarni boylaydigan qisqichlarni ishlata olishi;
- ortodontik asboblarni tuzilishini, qo'llash uchun ko'rsatmalarni;
- konstruktiv prikusni aniqlashni;
- sog'lom turmush tarzini targ'ibot qilishni ***bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma)***
- talaba ortodontik stomatologik xona va laboratoriya uchun stomatologik asbob va uskunalarini tanlash;
- ortodontik apparatlarni tayyorlashda qo'llaniladigan xom ashyolaridan foydalanish;
- turli ortodontik apparat konstruksiyalari bilan ortodontik davolashda xamma kriteriyalarni inobatga olish kabi ***klinik amaliy ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.(malaka)***

Modul davomida egallanadigan kompetensiyalar (nomi, kodi) ro'yxati:

MK-1. Ortodontiyada zamonaviy diagnostikasi usullarini uzlashtirishi.

MK-2. Zamonaiv ortodontik apparatlarni ishlash mohiyatini bilishi va amaliyotda qo'llay olishi.

MK-3. Ortodontiyada biomexanika asoslari va tamoyillarini uzlashtirilishi lozim.

Xirurgik stomatologiya yo'nalishi bo'yicha:

- og'iz bo'shlig'i kasalliklarida qo'llaniladigan asosiy zamonaviy tekshirish usullari **haqida tasavvurga ega bo'lishi**;
- tish saqlovchi operatsiyalarga ko'rsatmalarni aniqlashni;
- tish chiqish kasalliklarini davolash taktikasini tanlashni;
- mahalliy og'riqsizlantirishni potensirlashni;
- og'iz bo'shlig'idagi yiringli jarayonlarni tashxislash va davolash taktikasini tanlashni;
- Yuqori va pastki jag' tishlar sug'urilgandan keyin qon ketishini to'xtatishni mahalliy usullari (tamponada va tikish)ni o'tkazishni;
- mahalliy va umumiy kasalliklar, hamda tish olish operatsiyasiga nisbiy qarshi ko'rsatma bo'lgan ba'zi fiziologik holatlar va tish yo'qotilgan holatda organizmda bo'lishi mumkin bo'lgan fiziologik va patologik o'zgarishlarni;
- xirurgik stomatologik muolajalarda asosiy kasallikni asorati kuzatilmashligi uchun yondosh kasalliklari bor bemorlarni tayyorlashni o'ziga xos xususiyatlarini;
- tishni qiyin chiqish kasalliklarida (retensiya, distopiya) tish olish texnikasini;
- Yuqori va pastki jag' tish ildizlarini bor mashina yordamida olishni;
- tish saqlovchi operatsiyalarni bajarish texnikasini **bilishi va ulardan foydalana olishi**;
- Yuqori va pastki jag' alohida guruh tishlarni omburlar yordamida sug'urish;
- Yuqori va pastki jag' alohida guruh tishlarni elevator yordamida sug'urish;
- Yuqori va pastki jag' tish ildizlarini omburlar, elevatorlar yordamida olish;
- tish chiqishi qiyinlashuvida (perikoronarit, retromolyar abscess) birinchi yordam ko'rsatish;
- subperiostal abscesslarda birinchi yordam ko'rsatish **amaliy ko'nikmalariga (shu jumladan klinik amaliy ko'nikmalariga) ega bo'lishi kerak.**

dul davomida egallanadigan kompetensiyalar (nomi, kodi) ro'yxati:

- MK 1. Bemorlarni tekshirish usullari haqidagi bilimni qo'llay olishi;n Bemorlarni subektiv tekshirish usullari. Bemorlarni obektiv tekshirish usullari
- MK 2. Vrach – stomatologning ijtimoiy-huquqiy mezonlarini (buyruqlar, me'yorlar, tibbiy xujjatlarni savodxonlik bilan yuritish);
- MK 3.** Yuqori jag' sohasida og'riqsizlantirishni o'tkazish usullari. Yuqori jag' sohasidagi o'tkaziladigan infiltratsion anesteziya.Yuqori jag' sohasidagi o'tkaziladigan insezival anesteziya.Yuqori jag' sohasidagi o'tkaziladigan Tuberal anesteziya.Yuqori jag' sohasidagi o'tkaziladigan Infraorbital anesteziya
- MK 4.** Pastki jag' sohasida og'riqsizlantirish o'tkazish.Pastki jag' sohasida mandibulyar og'riqsizlantirish o'tkazish.Pastki jag' sohasida mental og'riqsizlantirish o'tkazish.Pastki jag' sohasida infiltratsional og'riqsizlantirish o'tkazish.Pastki jag' sohasida o'tkaziladigan infiltratsion anesteziya.
- MK 5.** Yuqori jag' aloxida guruh tishlarini olish texnikasi va xususiyatlari. Yuqori jag' aloxida guruh tishlarini ildizini olish texnikasi va xususiyatlari. Yuqori jag' aloxida guruh tishlarini ildizini elevator bilan olish texnikasi va xususiyatlari. Yuqori jag' aloxida guruh tishlarini ildizini bor mashina yordamida olish texnikasi va xususiyatlari
- MK 6.** Pastki jag' aloxida guruh tishlarini olish texnikasi va xususiyatlari .Pastki jag' aloxida guruh tishlarini olish texnikasi va xususiyatlari. Pastki jag' aloxida guruh tishlarini ildizini olish texnikasi va xususiyatlari. Pastki jag' aloxida guruh tishlarini ildizini elevator bilan olish texnikasi va xususiyatlari. Pastki jag' aloxida guruh tishlarini ildizini bor mashina yordamida olish texnikasi va xususiyatlari.
- MK 7.** Tish saqlovchi operatsiyalar (rezeksiya, amputatsiya va gemiseksiya) .Tish olishdan keyin tish katagini parvarishlash. Tish olish vaqtida jag' suyaklari sinishida vrach taktikasi. Tish olingandan keyin qon ketganda shifokorning taktikasi;
- MK 8.** Gaymor bo'shlig'i perforatsiyasida ko'rsatiladigan yordam, alveolitda birinchi yordam bera olishi

MK 9. So‘lak tosh kasalliklarida xirurgik yordam. Mayda so‘lak bezlari retension kistalarida xirurgik yordam. Limfadenitni davolash ishlarini bajara olishi

MK 10. Bemorlarga tezkor yordam ko‘rsatish tamoyillar. Hushdan ketish, uni belgilari. Hushdan ketishda birinchi yordam ko‘rsatish. Kollaps, uni belgilari. Kollaps holatida birinchi yordam ko‘rsatish. Anafilaktik shok klinikasi va birinchi yordam. Yuz- jag‘ sohasi jaroxatlarida birinchi yordam bera olishi

MK 11. Periostitlarni xirurgik davolash prinsiplari. Absessni ochish. Furunkul va karbonkulni davolay olishi

Bolalar jarroxlik stomatologiyasi yo‘nalishi bo‘yicha:

Yuz-jag‘ sohasi yiringli yallig‘lanish jarayonlari:

-Yuz-jag‘ sohasidagi yumshoq to‘qimalarning yiringli yallig‘lanish jarayonlari (limfadenit va sialoadenit);

-Yuz-jag‘ sohasidagi suyak to‘qimalarning yallig‘lanish jarayonlari (periostit, odontogen va gematogen osteomyelit, osteoartrit);

-chakka pastki jag‘ bug‘imining birlamchi suyak kasalliklari,

-spetsifik yallig‘lanish jarayonlari (aktinomikoz, tuberkulez).

-Yumshoq to‘qimalarning ochiq va yopiq jaroxatlari;

-tishlarning jaroxati;

-til va lab yuganchalarining tug‘ma anomaliyalari ***haqida tasavvurga ega bo‘lishi ;***

-Yuz yumshoq to‘qimalarining jaroxatlari;

-Yuzning lat eyishi;

-Yuqori va pastki jag‘ sinishi, yonoq va burun suyaklarini sinishi;

-jag‘ni o‘tkir va surunkali chiqishi;

-til va OBSHQ jaroxtlari;

-tishlarni chiqishi va sinishi;

-alveolyar o‘siqni sinishi;

-periodontit, perikoronarit;

-jag‘larning radikulyar va follikulyar kistalari;

-periostit;

-CHPJ bo‘g‘imining artrit va artrozlari;

-CHPJ bo‘g‘imining nerv-mushak disbalansi;

-so‘lak bezlarning o‘tkir va surunkali yallig‘lanish kasalliklari;

-Shegren kasalligi

-gaymorit o‘tkir va surunkali;

-Yuz venalari tromboflebiti;

-nevralgiya, 3 shoxli nerv nevriti;

-vegetalgiya;

-glossalgiya i glossodiniya;

-limfadenitlar, furunkullar, karbunkullar;

-so‘lak-tosh kasalliklari;

-retension kistalar;

-limfatoma, gematomalar;

-papillomalar;

-ateromalar;

-pigmentlangan nevuslarlari;

- Yuz-jag‘ patologiyasi bor bemorlarni umumiy va funksional tekshirish usullari; rentgenologik va radiologik tekshirish usuliga va davolashga ko‘rsatma va qarshi ko‘rsatmalar:

- Yuz-jag‘ sohasi kasalliklarini klinik simptomatikasi, profilaktikasi, diagnostikasi va davolash;

- aseptika va antiseptika, yarali jarayon va uning asoratlari, yiringli infeksiyalar;

zarur bo‘lgan tekshirish usullarini ehtiyojini aniqlash (laborator, rentgenologik, radioizotop, funksional) ***bilishi va ulardan foydalana olishi;***

	<p>- Yuqori va pastki jag'da mahalliy o'tkazuvchi og'riqsizlantirish; umumiy yoki mahalliy anesteziyadan keyingi asoratlarni tashxislash, bunday holatlarda shoshilinch birinchi yordam ko'rsatish;</p> <p>buzilgan va retinirlangan tishlarni olish;</p> <p>sistotomiya, sistektomiya operatsiyasi, frontal tishlarni ildiz uchi rezeksiyasiga ko'rsatmalarni, muddat va bosqichlarini aniqlash;</p> <p>jag'lar singanda shina qo'yish;</p> <p>og'iz ichidagi abscesslarni ochish;</p> <p>sulak bezi yo'llarini yuvish; rentgenkontrastlash;</p> <p>o'sma jarayonlariga shubha bo'lganda biopsiyaga ko'rsatmalarni aniqlash;</p> <p>ligatur bog'lamlar qo'yish, tez qotuvchi plastmassadan jag'lar singanda, tishlar chiqqanda bog'lamlar qo'yish;</p> <p>og'iz bo'shlig'i va lablarning retension kistalarini olib tashlash, yuz terisi ateromalari;</p> <p>gaymor bo'shlig'i perforatsiyasida yarani tamponada qilish;</p> <p>og'iz bo'shlig'i jaroxatlariga jarrohlik ishlovini o'tkazish;</p> <p>pastki jag'ni solish;</p> <p>jag' osti sulak bezining yo'lidan toshni olish;</p> <p>ildiz amputatsiyasi yoki tish gemiseksiyasi;</p> <p>lab va til yuganchalarini kesish;</p> <p>mahalliy anesteziya va undan keyingi asoratlar;</p> <p>umumiy anesteziya va undan keyingi asoratlar;</p> <p>periodontitda shoshilinch yordam ko'rsatish <i>malakalariga ega bulishi zarur</i></p> <p style="text-align: center;">Modul davomida egallanadigan kompetensiyalar ro'yxati:</p> <p>MK 1. Bolalar jarroxlik stomatologiyasida bemorlarni tekshirish usullari (laborator tekshiruvlar: bioximik va so'lakning normal immunologiyasi va mikroflorasi, morfologik va sitologik tekshiruv usullari, rentgenologik tekshiruv usullari, sialografiya fistulografiya, KT, YAMRT tekshirivlarini bilishi va ulardan foydalanishni bilish.</p> <p>MK 2. Bolalar yuz jag' sohasi sohasining anatomo-fiziologik xususiyatlari, (qon bilan ta'minlanishi, innervatsiyasi va limfa aynalish tizimining o'ziga xosligini), bolalarda tish va jag'larning tuzilishi, chaynov va mimik mushaklarining anatomo-fiziologik xususiyatlarini, bolalar CHPJB anatomo-topografik tuzilishini bilishi.</p> <p>MK 3. Bolalarda umumiy og'riqsizlantirishga asosiy ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalar, o'tkazish texnikasini bilishi. Bolalarda yuz-jag' sohasi muolajalarida qo'llanadigan mahalliy og'riqsizlantirish, zamonaviy mahalliy anestetiklar turlari, ularning tasnifi va ta'sir qilish prinsiplari bilish va bajara olish.</p> <p>MK 4. Tishlarning anomal joylashuvining tashxislash va davolash, Tishlarini olish. Mahalliy va umumiy asoratlari. Davolash prinsiplari. Sut va doimiy tishlarni chiqish vaktidagi kasalliklarini bilish.</p> <p>MK 5. O'tkir va surunkali periodontitlar, periostitlarlar. Odontogen yallig'lanish jarayonlari (limfodentit, abscess va flegmonalar). Bolaning yoshiga va joylashishiga qarab kechishi bilishi.</p> <p>MK 6. Bolalarda yuz-jag' sohasining odontogen yallig'lanish jarayonlari (adenoabscess, adenoflegmona, chipqon va xo'ppozlar), so'lak bezlarining yallig'lanish kasalliklari sialodentit, sialodentit, so'lak tosh kasallikligini va bolaning yoshiga bog'liq holda klinik kechishi, tashxislash, operativ va umumiy davolash bosqichlari bilishi.</p> <p>MK 7. Yuz va jag' suyaklarining o'tkir va surunkali yallig'lanish jarayonlari (odontogen osteomiyelit, gematogen va travmatik osteomiyelit). Bolaning yoshiga bog'lik holda klinik kechishi, tashxislash, operativ va umumiy davolash bosqichlari bilishi.</p> <p>MK 8. Yuz yumshoq to'qimalarining jarohatlari. Bolaning yoshiga bog'liq holda klinik kechishi, tashxislash. Operativ va umumiy davolash bosqichlari, bilishi.</p>
4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <p>- interfaol keys –standartlar;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - individual loyihalar; - jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
<p>5.</p>	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishni muvaffaqiyatli topshirish.</p> <p>Umumiy stomatologiya moduli bo'yicha nazorat turlari va baholash mezonlari haqidagi ma'lumot modul bo'yicha birinchi mashg'ulotda talabalarga e'lon qilinadi.</p> <p>Talabalarining modul bo'yicha o'zlashtirish darajasining Davlat ta'lim standartlariga muvofiqligini ta'minlash uchun quyidagi nazorat turlari o'tkaziladi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - joriy nazorat (JN). - oraliq nazorat (ON) - yakuniy nazorat (YAN) <p>Modulga ajratilgan 15 kreditni talaba JN davomida yig'adi. Modul 1 semestr davom etadi. Moduldan keyin talaba yarim yillik attestatsiya o'tadi. ON va YANlarga kredit ajratilmaydi, ammo o'tilishi majburiy.</p> <p style="text-align: center;">JORIY NAZORAT (JN)</p> <p>JNda talabaning modul mavzulari bo'yicha bilim, amaliy ko'nikma va kompetensiyalarni egallash darajasini aniqlash va baholab borish ko'zda tutiladi. Umumiy stomatologiya moduli bo'yicha JN yozma, egallangan bilim darajasini baholash uchun test topshiriqlari, tarqatma materiallari bilan ishlash, vaziyatli masalalar, mulyaj va fantomlarda ishlash ma'lumotlarini o'rganish, uyga berilgan vazifalarni tekshirish va shu kabi boshqa shakllarda o'tkazilishi mumkin.</p> <p>Baholashda talabaning bilim darajasi, amaliy mashg'ulot materiallarini o'zlashtirishi, nazariy material muhokamasida va ta'limning interaktiv usullarida ishtirokining faollik darajasi, shuningdek, amaliy bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirish darajasi, kompetensiyalarni egallash (ya'ni nazariy, analitik va amaliy yondoshuvlar) hisobga olinadi.</p> <p>Har bir mashg'ulotda barcha talabalar baholanishi shart. Maksimal ball 100, o'tish bali 55 ball.</p> <p>Talaba JNdan belgilangan kreditlarni to'plangandan, ON va YANlardan o'tganidan keyingina attestatsiyaga kiritiladi.</p> <p>Joriy nazoratda saralash (o'tish) ballidan kam ball to'plangan va uzrli sabablarga ko'ra nazoratlarda qatnasha olmagan talabaga qayta topshirish uchun, navbatdagi shu nazorat turigacha, so'nggi joriy nazorat uchun yakuniy nazoratgacha bo'lgan muddat beriladi.</p> <p>Kasalligi sababli darslarga qatnashmagan hamda belgilangan muddatlarda joriy nazoratni topshira olmagan talabalarga fakultet dekani farmoyishi asosida, o'qishni boshlanganidan so'ng ikki hafta muddatda topshirishga ruxsat beriladi.</p> <p>Semestr yakunida modul bo'yicha joriy nazoratda saralash balidan kam ball to'plangan talaba akademik qarzdor hisoblanadi.</p> <p>Akademik qarzdor talabalarga semestr tugaganidan keyin qayta o'zlashtirish uchun bir oy muddat beriladi. Shu muddat davomida modulni o'zlashtira olmagan talaba magistratura bo'limi boshlig'i tavsiyasiga ko'ra belgilangan tartibda rektorning buyrug'i bilan talabalar safidan chetlashtiriladi.</p> <p style="text-align: center;">ORALIQ NAZORAT (ON)</p> <p>Oraliq nazoratga JNdan o'tgan talaba kiritiladi. Oraliq nazoratda talabaning modul mavzulari bo'yicha bilim, amaliy ko'nikma darajasini, kompetensiyalarni egallanganlik darajasini aniqlash va baholash ko'zda tutiladi. Umumiy stomatologiya bo'yicha ON bir bosqichda: yozma topshiriqlar shaklida o'tkaziladi.</p> <p>Baholashda talabaning modul bo'yicha egallangan bilim darajasi, amaliy mashg'ulot</p>

	<p>materiallarini o'zlashtirish, shuningdek, amaliy bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirish darajasi hisobga olinadi. Modul bo'yicha talabning ON bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichi 100 ballik tizimda baholanadi va turlari bo'yicha quyidagicha taqsimlanadi:</p> <p>Bunda har bir topshiriq bo'yicha maksimal ball 100, o'tish bali 55 ball. ONda saralash balini (55) yig'olmagan talaba ONdan o'tmagan va modulni o'zlashtirmagan deb hisoblanadi (JNda to'liq kreditni yig'gan bo'lsa ham).</p> <p style="text-align: center;">YAKUNIY NAZORAT (YAN)</p> <p>JNga ajratilgan kreditlarni to'liq to'plangan, ONdan o'tgan talaba YANga kiritiladi. YAN modul yakunida yozma shaklida o'tkaziladi. Bunda talabalarning kompetensiyalarni, amaliy ko'nikmalarni egallash darajasi va nazariy bilimlari tekshiriladi.</p> <p>YANda saralash balini (55) yig'olmagan talaba YANDan o'tmagan va modulni o'zlashtirmagan deb hisoblanadi (JNda to'liq kreditni yig'gan bo'lsa ham).</p> <p>Ta'lim muassasasi rektorining buyrug'i bilan ichki nazorat va monitoring bo'limi rahbarligida tuzilgan komissiya ishtirokida yakuniy nazoratni o'tkazish jarayoni davriy ravishda o'rganib boriladi va uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda, yakuniy nazorat natijalari bekor qilinadi va yakuniy nazorat qayta o'tkaziladi.</p> <p>Kasalligi sababli yakuniy nazoratni topshira olmagan talabalarga fakultet dekani farmoyishi asosida, o'qishni boshlanganidan so'ng ikki hafta muddatda topshirishga ruxsat beriladi.</p> <p>Semestr yakunida yakuniy nazoratda saralash balidan kam ball to'plangan talaba akademik qarzdor hisoblanadi.</p> <p>Akademik qarzdor talabalarga semestr tugaganidan keyin qayta o'zlashtirish uchun bir oy muddat beriladi. SHu muddat davomida modulni o'zlashtira olmagan talaba fakultet dekani tavsiyasiga ko'ra belgilangan tartibda rektorning buyrug'i bilan talabalar safidan chetlashtiriladi.</p> <p>JN, ON va YAN dan o'tgan, magistratura me'yoriy xujjatlarida belgilangan boshqa turdagi faoliyatlarni bajargan talabalar yarim yillik attestatsiyaga kiritiladi.</p>
6	<p style="text-align: center;">ADABIYOTLAR</p> <p style="text-align: center;"><i>Terapevtik stomatologiya yo'nalishi bo'yicha:</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Asosiy adabiyotlar:</i></p> <p>Preklinicheskaya restavratsionaya stomatologiya YAnushevich O.O, Kulakov A.A., 2016g, 2018g Zabolevaniya slizistoy obolochki rotovoy polosti, Barera 2015g Klinicheskaya restavratsionaya stomatologiya Klinicheskaya endodontiya 1.53.008-Maksimovskiy YU.M.i dr 2016g Parodontologiya 1.53.030-Abduraxmanov A.I. 2016g Rizaev J.A. Terapevtik stomatologiya - darslik Tish to'qimalarining nokariyes kasalliklari. Safarov T. X., Raxmonov X. SH., Safarov M. T. – Toshkent 2011 Og'iz bo'shlig'i shilliq pardasi kasalliklari. Kamilov X.P., Axmedov Q., Toshkent 2016 Terapevtik stomatologiyada endodontiya asoslari. Kamilov X. P., YUsupalixodjaeva S. X., Zoirov. Samarqand 2013 Fakultet Terapevtik stomatologiya fanidan elektron o'quv uslubiy majmua, avtorlik guvoxonmasi (№ AGU 0231, 19.04.2013yil). Toshkent, Kamilov X. P., YUsupalixodjaeva S. X., SHukurova U. A. Kamilov X.P., Ibragimova M.X., Miraxmedova D.U. va boshq. Og'iz bo'shlig'i shilliq pardasi kasalliklari: Uchebnik- Toshkent: YAngi asr avlodi, 2005. "Terapevticheskaya stomatologiya" Borovskiy E.V. i dr. Moskva, 2006g. "Terapevticheskaya stomatologiya" Dmitrieva D.M. 2005g. "Prakticheskaya terapevticheskaya stomatologiya" Nikolaev A.I., Sepov L.M. 2006g. "Atlas po stomatologii. Endodontologiya" Ber R., Baumann M., Kim S. 2006g.</p> <p style="text-align: center;"><i>Qo'shimcha adabiyotlar:</i></p> <p>"Zabolevaniya zubov i polosti rta" Leus P.A. i dr. Minsk, 1998g. 2. "Klinicheskaya endodontiya" Borovskiy E.V. 1999g.</p>

3. "Biologiya polosti rta" Borovskiy E.V., Leontev V.K. 2001g.
 "Prakticheskaya endodontiya" Xomenko L.A., Bidenko N.V. 2005g.
 "Profilaktika stomatologicheskix zabolevaniy" pod red. Kuzminoy E.M. 1997g.
 "Nekarioznye porajeniya tkaney zuba" Groshikov M.I. 1985g.
 "Sochetannyye porajeniya slizistoy obolochki polosti rta i koji" Atlas. Banchenko G.V., Kryajeva S.S. 1994g.
 "Bolezni zubov i polosti rta" Muravyannikova J.G. 2006g.
 "Zamonaviy pedagogik texnologiyani terapevtik stomatologiyada qo'llanilishi" Kamilov X.P., YUsupalixodjaeva S.X. O'quv- uslubiy qo'llanma. Toshkent-2007y.
 "Parodontoz, klinicheskaya kartina, diagnostikasi i differensialnaya diagnostikasi" Kamilov X.P., Bekjanova O.E., SHukurova U.A. Uchebno-metodicheskoe posobie. Toshkent-2007y.
 "Sovremennyye podxody k lecheniyu i profilaktike parodontoz" Kamilov X.P., Bekjanova O.E., SHukurova U.A. Uchebno-metodicheskoe posobie. Toshkent-2007y.
 12. "Zabolevaniya parodonta" Kuryakina N.V., Kutepova T.F. Moskva-2003g.

Axborot manbalari:

Science Direct URL: <http://www.sciencedirect.com>
 Elsevier (platforma Science Direct) URL: <http://www.sciencedirect.com>
 Science Direct URL: <http://www.sciencedirect.com>
 Elsevier (platforma Science Direct) URL: <http://www.sciencedirect.com>
 «Elektronnaya biblioteka dissertatsiy (RGB)» URL: <http://diss.rsl.ru>
 EBSCO URL: <http://search.ebscohost.com>
 Oxford University Press URL: <http://www3.oup.co.uk/jnls/>
 Sage Publications URL: <http://online.sagepub.com/>
 Springer/Kluwer URL: <http://www.springerlink.com>
 Tailor & Francis URL: <http://www.informaworld.com>
 Web of Science URL: <http://isiknowledge.com>
 Resursy Instituta nauchnoy informatsii po obshchestvennyim naukam Rossiyskoy akademii nauk (INION RAN) URL: <http://elibrary.ru>
www.med-info.ru
www.rosmedlib.ru
www.pubmed.com
www.ziyonet.uz
www.medlinks.ru
www.jcmfs.com

Bolalar terapevtik stomatologiyasi yo'nalishi bo'yicha:

Asosiy adabiyotlar:

- 1.1. Xalilov I.X, Tursunov SH.R., Tish emali remineralizatsiyasi tarkibida ftor tutuvchi va to'tmaydigan mineral moddalarining ahamiyati va qullash usullari. Toshkent 2005.
- 1.2. Murtazaev S.S., Maxsumova S.S., Abduazimova L.A. Og'iz bo'shlig'i shilliq qavati Toshkent 2018.
- 1.3. akad.RAN V.K. Leonteva, prof L.P. Kiselnikova « Detskaya terapevticheskaya stomatologiya»-2017
- 1.4. Bolalar og'iz bushlig'i shilliq qavati kasalliklari 2019 yil
- 1.5. E.M. Kuzmina., O.O. YAnushevich «Profilakticheskaya stomatologiya»-2017

Qo'shimcha adabiyot.

1. akad.RAN V.K. Leonteva, prof L.P. Kiselnikova « Detskaya terapevticheskaya stomatologiya»-2017.
2. E.M. Kuzmina., O.O. YAnushevich «Profilakticheskaya stomatologiya»-20173. Pulpity vremennyyx i postoyannyyx formirovannyyx zubov/ Pod. red.:prof. Ad.A. Mamedova— M. : GEOTAR-Media, 2020. — 640 s. : il.
3. Pediatric dentistry at a Glance.2 Monty Duggal. 013
4. Monti S. Daggel, Martin E. Dj. Kerzon, Stiven A. Fey I, Maksim A. Pollard, Angus Dj. Robertson «Atlas po restavratsii molochnyx zubov ». Izdatelstvo «Lori», 2015 g. 7.2. Dopolnitelnaya literatura.
5. Jane A. Soxman.Handbook of Clinical techniques in pediatric dentistry.2015 y.
6. Goran Koch. Pediatric Dentistry a clinical approach.2017 y.
- 7 Angus C. Cameron., Richard P. Pediatric Dentistry.2013 y.
- 8..B.C. Ivanov, G.D. Ovrutskiy, V.V. Genonov «Prakticheskaya endodontiya». Moskva, Meditsina.

19S4.

9. S.I. Morozova., N.A. Saveleva N.A. «Zabolevaniya Slizistoy obolochki polosti rta» 2012.
10. E.V. Borovskiy . Biologiya polosti rta.
11. Boyko V.V. Psixologiya i menedjment v stomatologii.
12. V.N. Saryova. Mikrobiologiya virusologiya, immunologiya polosti rta 2018 g.
13. Navruzova S.H.I., Gepe N.A. Bolalar kasalliklar propedevtikasi” 2020 y.
14. Ashurova D.T. Propedevtika detskix bolezney 2018 g.
15. G.M. Fleysler. Profilaktika stomatologicheskix zabolevaniy

Axborot manbalari:

1. Science Direct URL: <http://www.sciencedirect.com>
2. Elsevier (platforma Science Direct) URL: <http://www.sciencedirect.com>
3. Science Direct URL: <http://www.sciencedirect.com>
4. Elsevier (platforma Science Direct) URL: <http://www.sciencedirect.com>
5. «Elektronnaya biblioteka dissertatsiy (RGB)» URL: <http://diss.rsl.ru>
6. EBSCO URL: <http://search.ebscohost.com>
7. Oxford University Press URL: <http://www3.oup.co.uk/jnls/>
8. Sage Publications URL: <http://online.sagepub.com/>
9. Springer/Kluwer URL: <http://www.springerlink.com>
10. Tailor & Francis URL: <http://www.informaworld.com>
11. Web of Science URL: <http://isiknowledge.com>
12. Resursy Instituta nauchnoy informatsii po obshchestvennyim naukam Rossiyskoy akademii nauk (INION RAN) URL: <http://elibrary.ru>
13. www.stom.ru
14. www.e-stomatology.ru
15. www.stomatologclub.ru
16. www.med-info.ru
17. www.medagent.ru

Ortopedik stomatologiya yo‘nalishi bo‘yicha:

Asosiy adabiyotlar:

- Abduraxmanov A.I. i dr. Protezirovaniye s‘yomnyimi protezami. Uchebnik Tashkent. 2016.
- I.YU. Lebedenko, E.S. Kalivradjiyana, T.I. Ibragimova, E.A. Bragina. Rukovodstvo po ortopedicheskoy stomatologii. Protezirovaniye pri polnom otsutstvii zubov: Uchebnoye posobie. - M.: OOO "Meditsinskoe informatsionnoye agentstvo", Moskva 2011
- N.L.Xabilov., M.U.Dadabaeva., M.T.Safarov. Nes‘emnoye zubnoye protezirovaniye s oporoy na dentalnyx implantatax. Uchebno–metodicheskoye posobie dlya studentov V kursa fakultetov detskoy stomatologii i stomatologii meditsinskix vьsshix obrazovatelnyx uchrejdeniy Tashkent 2019.
- X.I.Irsaliev., R.N.Nigmatov., N.L.Xabilov. Ortopedik stomatologiya. Tashkent 2011.
- X.I.Irsaliev, N.L.Xabilov, A.N.Akbarov, R.N.Nigmatov. Ortopedik stomatologiya fakultet kursi. Darslik. Toshkent. 2018 u.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. Abolmasov N.G., Abolmasov N.N., Vyichkov V.A., Al-Xakim A. Uchebnik dlya stud. vuzov. Moskva 2012.
  3. Barera. Zabolevaniya slizistoy obolochki rotovoy polosti. 2015g
  4. Vulfes X. Sovremennyye texnologii protezirovaniya. Uchebnik. Moskva 2014.
- Iordanishvili A.K. . Klinicheskaya ortopedicheskaya stomatologiya. Uchebnik Moskva 2014.
- I.YU. Lebedenko, E.S.Kalivradjiyana. Ortopedicheskaya stomatologiya. Uchebnik. Moskva. 2011.
- Kopeykin V.N., Mirgazizov M.Z. Ortopedicheskaya stomatologiya..Uchebnik Moskva: 2012.
8. Kopeykin V.N., Demner L.D. Zuboproteznaya texnika. Uchebnik. Moskva. 2010.
  9. Kurbanov O.R., i dr. Protezirovaniye nes‘yomnyimi protezami. Uchebnik. 2015.
- M.U.Dadabaeva i dr. Effektivnost Benzketozona pri travmaticheskix stomatitax. Monografiya. Tashkent 2018.
- N.L.Xabilov, R.R.Gaynutdinov. Otechestvennyy Biositall v ortopedicheskoy stomatologii. Monografiya. Tashkent 2016.
- eynard Maksord. Nes‘emnyye stomatologicheskoye restavratsii. Prakticheskoye rukovodstvo k predmetu. Moskva. 2011

Rizaev J.A., Boymuradov SH.A.. Innovatsionnyy podxod k lecheniyu zabolevaniy parodonta. Monografiya. 2019.
Trezubov V.N., SHteyngart M.Z., Mishnev L.M. Ortopedicheskaya stomatologiya. – Uchebnik. Sankt-Peterburg. 2013.
Цербakov A.S., Gavrilov E. I, Trezubov V.N. Ortopedicheskaya stomatologiya. – Uchebnik. Sankt-Peterburg, 2012.
Ensiklopediya ortopedicheskoy stomatologii / pod общ. red. V.N. Trezubova. - Sankt-Peterburg: Foliant, 2011

Axborot manbaalari:

1. Science Direct URL: <http://www.sciencedirect.com>
2. Elsevier (platforma Science Direct) URL: <http://www.sciencedirect.com>
3. Science Direct URL: <http://www.sciencedirect.com>
4. Elsevier (platforma Science Direct) URL: <http://www.sciencedirect.com>
5. «Elektronnaya biblioteka dissertatsiy (RGB)» URL: <http://diss.rsl.ru>
6. EBSCO URL: <http://search.ebscohost.com>
7. Oxford University Press URL: <http://www3.oup.co.uk/jnls/>
8. Sage Publications URL: <http://online.sagepub.com/>
9. Springer/Kluwer URL: <http://www.springerlink.com>
10. Tailor & Francis URL: <http://www.informaworld.com>
11. Web of Science URL: <http://isiknowledge.com>
12. Resursy Instituta nauchnoy informatsii po obshchestvennyim naukam Rossiyskoy akademii nauk (INION RAN) URL: <http://elibrary.ru>
13. www.stom.ru
14. www.e-stomatology.ru
15. www.stomatologclub.ru
16. www.med-info.ru
17. www.medagent.ru
18. www.journals.medi.ru
19. www.det-stom.ru
20. www.aapd.org
21. www.bspd.co.uk
22. www.eapd.gr
23. www.jcmfs.com
24. www.rosmedlib.ru
25. www.pubmed.com
26. www.ziyonet.uz
27. www.medlinks.

Ortodontiya yo'nalishi bo'yicha:

Asosiy adabiyotlar:

1. Abduazimov A.D. Ortodontiya va bolalar uchun tish protezlari. Darslik. – Toshkent. Kelajakka qadam. 2002 y. (kirill). 2012 y. (lotin).
2. Nigmatov R.N., SHomuxamedova F.A. Ortodontiya. / Darslik. Tibbiyot oliy o'quv yurtlarining "Stomatologiya" fakulteti talabalari uchun. "Hilol Media".- 1-jild. -T.-2020. - 331 b.
3. Nigmatov R.N., SHomuxamedova F.A., Nigmatova I.M. Ortodontiya. / Darslik. Tibbiyot oliy o'quv yurtlarining "Stomatologiya" fakulteti talabalari uchun.- 2-jild. "Hilol Media".-T.-2021. - 420 b.
4. Xabilov.N.L, SHaamuxamedova.F.A, Aripova.G.E, Murtazaev.S.S, Mirsalixova.F.L, Nasimov.E.E. Ortodontiya s detskim zubnym protezirovaniem. Uchebnik. – Toshkent. Adabiyot uchqunlari. 2016 g.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Step-By-Step execution of manual skills on the subject of orthodontia. // R.N.Nigmatov end oll/Teaching – methodical manual for students of 4-5 courses of the stomatological faculty of medical high schools.-Tashkent, 2018.- 80 p.
2. Bushana M.G. Spravochnik po ortodontii. Kishenev: Kart.Mold., 1990.
3. Gavrilov E.I. Deformatsiya zubnykh ryadov. //M.:Meditsina, 1984.

4. Gavrilov E.I., I.M.Oksman "Ortopedicheskaya stomatologiya", -M., 1978 g.
5. Distel V.A. Основы ортодонтии. (руководство к практическим занятиям).-M., 2001.
6. Distel V.A. Posobie po ortodontii. –N.Novgorod, 2000.
7. Duayt Daymon. "Rabochaya tetrad ortodonta. Rukovodstvo po primeneniYu sistemy passivnogo samoligirovaniya Damon System 2" Sankt-Peterburg- 2008 g.
8. Zubnoe protezirovanie u detey s uchetom opredeleniya koeffitsienta jevatelnoy effektivnosti. //Nigmatov R.N., Nigmatova I.M., Gaybullaeva N.R., Mavlonova M.A. / Nauchno-prakticheskiy jurnal «Stomatologiya». № 1 (78), T.- 2020. –S.40-43.
9. Ivanov V.S. Zabolevaniya paradonta. M.:Meditsina,1989.-272 s.
10. Ivanov L.P. Metod dozirovaniya sil ortodonticheskix apparatov, // A. dis. K.m.n., M.: 1981.
11. Kalamkarov X.A "Ortopedicheskie metody lecheniya patologii paradonta /V monografi V.S. Ivanov. Zabolevaniya paradonta. –M., 1989.—272 s.
12. Kalamkarov X.A "Ortopedicheskoe lechenie patologicheskoy stiraemosti tverдых tkaney zubov" M-2004 g.
13. Kalamkarov X.A "Ortopedicheskoe lechenie patologicheskoy stiraemosti tverдых tkaney zubov" M.:Meditsina, 1984. –175 s.
14. Kalamkarov X.A. Klinikasi i lechenie zubachelYustных anomaliy u detey. – T.,1978.
15. Klemin V.A. "Diagnostikasi i lechenie zabolevaniy VNCHS" M-2010 g.
16. Kolesov A.A. Stomatologiya detskogo vozrasta.-M., 1991.
17. Lebedenko I.YU. "Ortopedicheskaya stomatologiya" GEOTAP-Media, 2011
18. Nigmatov R.N. va hammualliflar. Ortodontiya fanidan qadamma-qadam bajariladigan amaliy ko'nikmalar to'plami.// Tibbiyot instituti stom. fakultetining 4-5 kurs talabalari uchun o'quv-uslubiy qo'llanma.- Toshkent, 2018.- 76 bet.
19. Obrazsov YU.L, Larionov S.N. "Propedevticheskaya ortodontiya" Sankt-Peterburg-2007 g.
20. Persin L.S. "Ortodontiya" M.1998 g.
21. Proffit U.R. Sovremennaya ortodontiya. 3-e izd. – M., 2013.
22. Rukovodstvo po ortodontii pod redaks. F.YA.Xoroshilkinoy. – M.: Meditsina,1982. – S.47-116.
23. Telerentgenografiya. Sefalometrik tahlil (Uslubiy tavsiyalar). // R.N.Nigmatov, G.E.Aripova, S.S.Murtazaev, E.E.Nasimov, N.A.YUldasheva, SH.R.Rasulova, J.M.Kodirov/ 4 kurs talabalari uchun Uslubiy tavsiyalar.-Toshkent, 2019.- 42 b.
24. Trezubov V.N. Ortodontiya. – N.Novgorod,2001.
25. Ujumetskene I.I. "Metody posledovatelnosti v ortodontii.-M.,1970 g.
26. Xoroshilkina F.YA. i dr. "Diagnostikasi i funktsionalnoe lechenie zuboachelYustno-litseвых anomaliy".//M.,Meditsina,1987.
27. Xoroshilkina F.YA. Ortodontiya M., 2010.
28. Xoroshilkina F.YA. Rukovodstvo po ortodontii. – M., 1978, 1982,1999.
29. Xoroshilkina F.YA. Telerentgenografiya v Ortodontii.-M.1976 g.
30. Xoroshilkina F.YA., Persin L.S. Ortodontiya i lechenie zuboachelYustных anomaliy sovremennymi ortodonticheskimi apparatami. Kniga-2. –M. 1999.
31. SHamsiev X.N. Zubnoe protezirovanie u detey i podrostkov» /Monografiya. – T., 1981 g.
32. SHerbakov A.S. "Anomalii prikusa u vzrosлых" Moskva – 1987 g.

Axborot manbaalari:

1. www.tma.uz/sf
2. www.ortodont.ru
3. www.Stomatolog.ru.
4. www.medinks.ru.
5. www.orthos.ru.
6. www.dentalcentr.com/ortodontiya
7. www.ortofil.ru
8. www.booksmed.ru.

*Xirurgik stomatologiya yo'nalishi bo'yicha:
Asosiy adabiyotlar:*

1. Pod red. Robustovoy T.G Xirurgicheskaya stomatologiya. Uchebnik./. — M.: Meditsina, 2015.
  2. Azimov M.I., Og‘iz bo‘shlig‘i xirurgiyasi, 2011. — 448 s.: il.
  3. Jilonov A.A., Yuz-jag‘ jarrohligi (o‘zbek tilida) darslik 2018.
- Qo‘shimcha adabiyotlar:**
1. Azimov M.I, Bolalar jarroxlik stomatologiyasi 2012. - 496 c.
  2. Azimov M.I, Jarroxlik stomatologiyasi propedevtikasi, davlat milliy nashriyoti 2009
  3. Jilonov A.A., Yuz-jag‘ kasalliklari va travmatologiyasi – darslik davlat milliy nashriyoti 2018
  4. Mish_Karl, Ortopedicheskoe lechenie s oporoi na dentalnye implantaty 2010
  4. Iordanishvili A.K. Klinicheskaya ortopedicheskaya stomatologiya. - Moskva: MEDpress-inform, 2014. - 248 c.
  5. Sato N. Xirurgiya Parodonta (2010) MEDpress-inform, 2010. - 268 c.
  6. Plasticheskaya i Esteticheskaya xirurgiya v parodontologii i implantologii Sur_O., Xorseler 2013. - № 5. - S.24-28.
  7. Pod red. Drobysheva A.YU., YAnushevicha O.O., CHelYustno-litsevaya xirurgiya. Uchebnik. / - M. : GEOTAR-Media, 2018
  8. Pod red. Soloveva M.M., Propedevtika xirurgicheskoy stomatologii. / — M.: MEDpress–inform, 2007
  9. Afanaseva V. V. - . Xirurgicheskaya stomatologiya. Uchebnik / Pod red. - M.: GEOTAR-Media, 2016. — 400 s.
10. V.N.Trezubova i S.D.ArutYunova -Klinicheskaya stomatologiya. Uchebnik / Pod red.. — M.: Prakticheskaya meditsina, 2015.
11. Djovanni Zukkelli -Plasticheskaya xirurgiya myagkix tkaney polosti rta. / Pod red.– M.: Azbuka, 2014 – 816 s.
12. Grigoryans A. P., Marusov I.V., Fedosenko T.D., Antonova I.N., Grigoryans A. A. Mestnoe obezbolivanie v stomatologii i chelYustno-litsevoy xirurgii / sost.: - SPb: izdatelstvo CHelovek, 2017.
13. Bronshteyn D.A., Bersanov R.X., Evstratov O.V. Sravnitelnyy analiz nes’emnogo protezirovaniya v zavisimosti ot sposoba fiksatsii metallokeramicheskix koronok na dentalnyx implantatax // Rossiyskiy stomatologicheskii jurnal. - 2013. - № 4. - S.35-38.
14. V.P. Golik, G.P. Ruzin Kachestvo nes’emnogo protezirovaniya kak faktor razvitiya vospalitelnyx protsessov chelYustno-litsevoy oblasti // Ukrainskiy stomatologicheskii almanax. 2012. - № 4. - S.110-116.
- Axborot manbalari:**
1. Science Direct URL: <http://www.sciencedirect.com>
  2. Elsevier (platforma Science Direct) URL: <http://www.sciencedirect.com>
  3. Science Direct URL: <http://www.sciencedirect.com>
  4. Elsevier (platforma Science Direct) URL: <http://www.sciencedirect.com>
  5. «Elektronnaya biblioteka dissertatsiy (RGB)» URL: <http://diss.rsl.ru>
  6. EBSCO URL: <http://search.ebscohost.com>
  7. Oxford University Press URL: <http://www3.oup.co.uk/jnls/>
  8. Sage Publications URL: <http://online.sagepub.com/>
  9. Springer/Kluwer URL: <http://www.springerlink.com>
  10. Tailor & Francis URL: <http://www.informaworld.com>
  11. Web of Science URL: <http://isiknowledge.com>
  12. Resursy Instituta nauchnoy informatsii po obshchestvennyim naukam Rossiyskoy akademii nauk (INION RAN) URL: <http://elibrary.ru>
  13. www.stom.ru
  14. www.e-stomatology.ru
  15. www.stomatologclub.ru
  16. www.med-info.ru
  17. www.medagent.ru
  18. www.journals.medi.ru
  19. www.det-stom.ru
  20. www.aapd.org
  21. www.bspd.co.uk

22. www.eapd.gr
23. www.jcmfs.com
24. www.rosmedlib.ru
25. www.pubmed.com
26. www.ziyonet.uz
27. www.medlinks.ru

Bolalar jarroxlik stomatologiyasi yo‘nalishi bo‘yicha:

Asosiy adabiyotlar:

- 1.1. Leonard b. Kaban Pediatric Oral and Maxillofacial Surgery(2010) -
- 1.2. Azimov M.I. Bolalar jarrohlik stomatologiyasi Tibbiyot oliy o‘quv Yurtlari uchun darslik. T.,: 2017

Qo‘shimcha adabiyotlar:

- 2.1. Front matter Title page Edited by Paediatric
Richard Welbury Professor of Paediatric Dentistry University of Glasgow dentistry - 3rd Ed. (2005)
- 2.2. Bergendal B., Ekman A., Nilsson P. Cleft lip and palate // Int. J. Oral Maxillofac. Implants, 2008. Vol. 23, № 3. P. 520-524.
- 2.3. Byrd H.S., Salomon J. Primary correction of the unilateral cleft nasal deformity // Plast. Reconstr. Surg. 2009. Vol. 106, № 6. P. 1276-1286.
- 2.4. B. Bergendal et al. Capa Cleft lip and palate / Istanbul, 2010. 152 r.
- 2.5. Egan T., Antoine G. Facial plastic, reconstructive, and trauma surgery. N.Y.: Marcel Dekker, 2008. P.580.
- 2.6. Epker B.N. Secondary surgery to correct CLP nasal deformity // 3th Biennial World Congress International Cleft Lip and Palate Foundation. Halifax, 2004. P. 66.
- 2.7. Pejil_A.D. Facial plastic and reconstructive surgery Division of Facial Plastic Surgery 2007.
- 2.8. Moore U. J. Principles of Oral and Maxillofacial Surgery 2008. P 285.
- 2.9. S. Dorris. Oral pathology for dental hygienist. 2006 San Francisco, USA, 2006
- 2.10. Beverly B. McCollum Oral Rehabilitation and Occlusion. Volume III 1972 School of Dentistry, California.
- 2.11. Harriet S. Goldman Occupational Hazards in Dentistry 1984 Year Book Medical Publishers, Inc.
- 2.12.: D. Ralph Millard, The Evolution of its Surgery. Volume III: Alveolar and Palatal Deformities Jr.1980 1 ed. Little, Brown and Company.
- 2.13. D. Ralph Millard The Evolution of its Surgery. Volume II: Bilateral and Rare Deformities , Jr.19771 ed. Little, Brown and Company.
- 2.14. Emergency Dental care Diagnosis And Management Donald a. Falace, d.m.d., University of kentucky college of dentistry lexington, Kentucky 1995.
- 2.15. ed. Larry J. Peterson Contemporary Oral and Maxillofacial Surgery 1993 2 ed. Mosby-Year Book, Inc.
- 2.16. Appleton & Lange.Essential of Dental Radiography for Dental Assistants and Hygienists Wolf R. de Lyre 1990 4 ed.
- 2.17. ed. The C. V. Mosby Facial Trauma and Concomitant Problems. Evaluation and Treatment William B. Irby 1979 2 Company.
- 2.18. Guide to Dental Problems for Physicians and Surgeons ed. Seth R. Thaller 1988 Williams & Wilkins.
- 2.19. Handbook of Local Anesthesia Stanley F. Malamed 1990 3 ed. Mosby-Year Book, Inc.
- 2.20. Internal Medicine for Dentistry ed. Louis F. Rose 1990 2 ed. The C.V. Mosby Company.
- 2.21. Kazanjian & Converse’s Surgical Treatment of Facial Injuries. Volume I John Marquis Converse 1974 3 ed. The Williams & Wilkins Company.
- 2.22. Kazanjian & Converse’s Surgical Treatment of Facial Injuries. Volume II John Marquis Converse 1974 3 ed. The Williams & Wilkins Company.
- 2.23. John Adriani Labat’s Regional Anesthesia. Techniques and Clinical Applications 1985 4 ed. Warren H. Green, Inc.
- 2.24. Daniel M. Laskin Management of Oral Emergencies 1964 Charles C Thomas Management of War Injuries to the Jaws and Related Structures
- 2.25. James F. Kelly 1977 Naval Medical Research Institute Manual of Minor Oral Surgery.
- 2.26. H. Birn A Step by Step Atlas 1982 2 ed. Munksgaard

- 2.27. Springer-Verlag New Concepts in Maxillofacial Bone Surgeryed. Bernd Spiessl 1976
- 2.28. Sigurd Ramfjord. Occlusion 1983 3rd edition n.
- 2.29. H. William Gilmore Operative Dentistry 1982 4 ed. The C. V. Mosby Company.
- 2.30. W. B. Saunders.Oral and Maxillofacial Surgery. Volume I Harry Archer 1975 5 ed.
- 2.31. Donald A. Kerr Oral Diagnosis 1983 6 ed. The C. V. Mosby Company
- 2.32. ed. A. Norman Cranin Oral Implantology 1970 Charles C Thomas
- 2.33. Alvin F. Gardner Pathology in Dentistry. Oral Manifestation of Systemic Diseases 1968
- 2.34. Churchill Livingstone Lucas Raleigh Barclay Pathology of Tumours of the Oral Tissues 1984 4 ed..
- 2.35. Pod redaksiyey S.V. Dyakovoy. - M.:Stomatologiya detskaya. Xirurgiya. OAO «Izdatelstvo «Meditsina», 2009.
- 2.36. Pod red. Ralfa E. Mak-Donal'da R. Eyveri /perevod s angl. Pod red. T.F. Vinogradovoy. Stomatologiya detey i podrostkov. - M., 2003.
- 2.37. Pod red. A.C. Cameron, R. P. Widmer /perevod s angl. Pod red. T.F. Vinogradovoy. N.V. Ginali, O.Z. Spravochnik po detskoj stomatologii. Topolnitskogo. - M., 2003.
- 2.38. pod red. Richarda R. Velberi, Monti S. Daggala, Mari-Terez Xozu. Per. S angl. Pod red. L.P. Kiselnikova.-M Detskaya stomatologiya/.: GEOTAR- Media, 2014.
- 2.39.M.I. Azimov. Bolalar stomatologiyasida mahaliy va umumiy og'riqsizlantirish. Uslubiy qo'llanma. Toshkent. ILM ZIYO 2013y.
- 2.40. M.I. Azimov.-T Jarrohlik stomatologiya propedevtikasi: Tibbiyot oily o'quv Yurtlari uchun darslik/.: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2009-228b.
- 2.41.M.I. Azimov. Bolalarda Yuz-jag' sohalarning odontogen yalliglanish kasalliklari. Uslubiy qo'llanma. Toshkent. ILM ZIYO 2013y.
- 2.42.R.A. Amanullaev. Vrojdennaya rasщelina verxney guby i neba. O'quv qo'llanma. Toshkent 2014 y.
- 2.43.R.A. Amanullaev. Vrojdennaya rasщelina verxney guby. Klassifikatsiyasi, klinikasi, diagnostikasi, rannie funktsionalnye narusheniya. Uslubiy qo'llanma. Toshkent.TTA 2008g.
- 2.44.R.A. Amanullaev. Sroki i sposoby xirurgicheskogo lecheniya vrojdennoy rasщeliny verxney guby. Posleoperatsionnyy uxorod za rebenkom. Uslubiy qo'llanma. Toshkent.TTA 2008g.
- 2.45.R.A. Amanullaev. Ukorochennye uzdechki gub i yazyka. Sroki i sposoby xirurgicheskogo lecheniya. Melkoe preddverie polosti rta. Uslubiy qo'llanma. Toshkent.TTA 2012g.
- 2.46.R.A. Amanullaev. Til va lab Yuganchalarining kiskaligi. Jarrohlik davoning muddati va turlari. Og'iz bushligi daxlizining torligi. Uslubiy qo'llanma. Toshkent.TTA 2012g.
- 2.47.R.A. Amanullaev. Bolalarda Yuz-jag' sohasi suyaklarining jaroxatlari. Klinik belgilari va kechishi. Diagnostikasisi. Tez yordam. Bolalarda tishlarining jaroxatlari. Uslubiy qo'llanma. Toshkent.TTA 2012g.
- 2.48.R.A. Amanullaev. Povrejdienie kostey chelYustno-litseyoy oblasti u detey. Klinicheskaya kartina. Diagnostikasi. Neotlojnaya pomosh. Povrejdienie zubov u detey. Uslubiy qo'llanma. Toshkent.TTA 2012g.
- 2.49.A.I. Xasanov Dobrokachestvennyye opuxoli chelYustnyx kostey u detey. Osteoma, Xondroma, Osteoblastoma, Gemangioma, Miksoma Uslubiy qo'llanma. Toshkent.TTA 2007 god.str 28.
- 2.50.A.I.Xasanov Zlokachestvennyye opuxoli chelYustnyx kostey u detey.Reabilitatsiya detey после udaleniya opuxoley. Uslubiy qo'llanma. Toshkent.TTA 2007 god/str 26
- 2.51.R.K. YAkubov. Zabolevaniya visochno-nijnechelYustnogo sustava u detey. Klassifikatsiyasi. Pervichno-kostnyye povrejdieniya i zabolevaniya sustava. Uslubiy qo'llanma. Toshkent.TTA 2009 god/str 25
- 2.52. R.K. .YAkubov «Chakka-pastki jag' bug'imining birlamchi suyak kasallikla-rinijarrohlik davolashusullari. Chakka pastki jag' bug'imining funksional kasalliklari. Uslubiy qo'llanma. Toshkent.TTA 2009 god/str 27.
- 2.53.Bernadskiy M.I. – Travmatologiya i vosstanovitel'naya xirurgiya chelYustno-litseyoy oblasti. Kiev. 2009g.
- 2.54. Zaxarova N.P. Logopedicheskaya pomosh detyam s vrojdennymi rasщelinami neba na rannem etape razvitiya rechi. Aktualnyye voprosy stomatologii detskogo vozrasta. Pod red. A. A. Kolesova. M., «Meditsina».1973g.str.99.
- 2.55. Paches A.I. – Opuxoli golovy i shei. M., 2012g.
- 2.56. YAkubov R.K.,Azimov M.I.,Dusmuxamedova D.Z.,Pigarev V.YA., i dr.)Metody kompleksnogo lecheniya i reabilitatsii detey s priobretennymi defektami i deformatsiyami zubocheYustnoy sistemy.//Metod. rekomendatsii dlya prakticheskix vrachey.-Tashkent,1999.18str

- 2.57. pod red. V.V. Roginskogo. - Moskva, Detstomizdat Vospalitelnye zabolevaniya chelYustno-litseyoy oblasti u detey./Rukovodstvo dlya prakticheskix vrachey, 1998, 285S.
- 2.58. Xarkov L.B., YAkovenko L.N., CHexova I.L.: Uchebnik dlya studentov meditsinskix vuzov. - M.: PIYus, Detskaya xirurgicheskaya stomatologiya i chelYustno-litsevaya xirurgiya. 2005.
- 2.59. Zelenskiy V.A., Muxoramov F.S. Detskaya xirurgicheskaya stomatologiya i chelYustno-litsevaya xirurgiya: uchebnik. - M.: GEOTAR-Media, 2009.
- 2.60. Persin L.S., Elizarova V.M., Dyakova S.V.. Stomatologiya detskogo vozrasta. - M., 2006. - 640 s.
- 2.61. Topolnitskiy O.Z., Vasilev A.YU. Atlas po detskoj xirurgicheskoy stomatologii i chelYustno-litseyoy xirurgii»: ucheb. posobie. - M.: GEOTAR – Media, 2011. - 264 s.
- 2.62. /Pod red. O.Z. Topolnitskogo, S.V. Dyakovoy, V.P. Vashkevich, (Sbornik illYustrirovannykh klinicheskix zadach i testov). - Detskaya xirurgicheskaya stomatologiya i chelYustno-litsevaya xirurgiya M.: GEOTAR-Media, 2011.
- 2.63. Vinogradova T.F. «Atlas po stomatologicheskim zabolevaniyam u detey» M. 2007, 168s.
- 2.64. Stosh V.I., Rabinovich S.A. Obshchee obezbolivanie i sedatsiya v detskoj stomatologii. - M., 2007. - 184 s.
- 2.65. Pod red. prof. G.M. Barer, prof. N.D. Brusenina. - Klinicheskie situatsii s illYustratsiyami dlya IGA vyrusnikov meditsinskix vuzov RF. Stomatologiya Uchebno-metodicheskoe posobie. M.. 2008.
- 2.66. Pod red. S.V. Dyakovoy - M Sbornik testovyx zadaniy po DXS., 2006.
- 2.67. . Vashkevich V.P., Galperina R.L., Gurgenadze A.P., Eradze P.E., Kuznetsova E.B., Pershina M.A., Topolnitskiy O.Z., Tutueva T.A., Ulyanov S.A., SHorstov YA. V Sbornik testovyx zadaniy po detskoj xirurgicheskoy stomatologii i chelYustno-litseyoy xirurgii. - M.. 2007.

Axborot manbaalari:

1. Science Direct URL: <http://www.sciencedirect.com>
2. Elsevier (platforma Science Direct) URL: <http://www.sciencedirect.com>
3. Science Direct URL: <http://www.sciencedirect.com>
4. Elsevier (platforma Science Direct) URL: <http://www.sciencedirect.com>
5. «Elektronnaya biblioteka dissertatsiy (RGB)» URL: <http://diss.rsl.ru>
6. EBSCO URL: <http://search.ebscohost.com>
7. Oxford University Press URL: <http://www3.oup.co.uk/jnls/>
8. Sage Publications URL: <http://online.sagepub.com/>
9. Springer/Kluwer URL: <http://www.springerlink.com>
10. Tailor & Francis URL: <http://www.informaworld.com>
11. Web of Science URL: <http://isiknowledge.com>
12. Resursy Instituta nauchnoy informatsii po obshchestvennyim naukam Rossiyskoy akademii nauk (INION RAN) URL: <http://elibrary.ru>
13. www.stom.ru
14. www.e-stomatology.ru
15. www.stomatologclub.ru
16. www.med-info.ru
17. www.medagent.ru
18. www.journals.medi.ru
19. www.det-stom.ru
20. www.aapd.org
21. www.bspd.co.uk
22. www.eapd.gr
23. www.jcmfs.com
24. www.rosmedlib.ru
25. www.pubmed.com
26. www.ziyonet.uz
27. www.medlinks.ru

7	<p>Termiz Iqtisodiyot va servis universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.</p> <p>Fan dasturi Termiz Iqtisodiyot va servis universiteti “ ___ ” ___ №___-sonli buyrug‘i bilan tasdiqlangan.</p>
8.	<p>Fan dasturi uchun ma’sullar: Zoirov T.E. – Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, terapevtik stomatologiya kafedrası mudiri, professor t.f.d. Sultonov R. K – Termiz Iqtisodiyot va servis universiteti, tibbiy fundamental fanlar kafedrası kafedrası dotsenti t.f.f.d</p> <p><i>Fan/modul uchun ma’sullar:</i> Terapevtik stomatologiya yo‘nalishi bo‘yicha: Zoirov T.E. – Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, terapevtik stomatologiya kafedrası mudiri, professor t.f.d. Muratova S.K. - Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, terapevtik stomatologiya kafedrası assistenti.</p> <p>Bolalar terapevtik stomatologiyasi yo‘nalishi bo‘yicha:</p> <p>Raximberdiev R.A. – Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, bolalar terapevtik stomatologiya kafedrası mudiri, t.f.n. Axrorova M.SH. – Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, bolalar terapevtik stomatologiya kafedrası assistenti, t.f.n.</p> <p>Ortopedik stomatologiya yo‘nalishi bo‘yicha:</p> <p>Axmedov A.A. – Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, ortopedik stomatologiya kafedrası mudiri, t.f.n., dotsent. Ortikova N.X. - Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, ortopedik stomatologiya kafedrası assistenti.</p> <p>Ortodontiya yo‘nalishi bo‘yicha: Raximberdiev R.A. – Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, bolalar terapevtik stomatologiya kafedrası mudiri, t.f.n. Axrorova M.SH. – Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, bolalar terapevtik stomatologiya kafedrası assistenti, t.f.n.</p> <p>Xirurgik stomatologiya yo‘nalishi bo‘yicha: Xazratov A.I. – Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, xirurgik stomatologiya va dental implantologiya kafedrası mudiri, t.f.n. Ismatov F.A. – Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, xirurgik stomatologiyasi va dental implantologiya kafedrası assistenti, t.f.n.</p> <p>Bolalar jarroxlilik stomatologiyasi yo‘nalishi bo‘yicha: Gafforov U.B. – Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, Yuz- jag’ jarrohligi kafedrası mudiri, t.f.n., dotsent. Kubaev A.S. – Samarqand Davlat tibbiyot universiteti, Yuz-jag’ jarroxlilig kafedrası dotsenti, t.f.n.</p>
9.	<p>Taqrizchilar: Abdovakilov J.U. – SamDTU DKTF stomatologiya kafedrası mudiri tibbiyot fanlari doktori. Baxriyev T.U. Termiz iqtisodiyot va servis Universiteti tibbiy klinik fanlar kafedrası katta o‘qituvchi t.f.n</p>